27ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7396 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1910

ՈՒՐԲԱԹ

2 Sept. 1910 27me année N. 7396

ՏԷՐ ԵՒ ՏԵՐՈՒՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ

Գրութիւնք եւ չեն տրուիր

Ցաժանորդագրութեան գայմանները տեսնել Գրդ էջը

Ի ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

10 PARAS

ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple Galata

ԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾԸ ՏԱՐՕՆԻ ՄԷՋ

Անցնող ուսումնական տարւոյ մէջ Մուշ և Սասունն ալ մեկեղ ունեցան 86 դպրոցներ ընդ. ղեկավարութեամբ Սիմոն Զաւարեանի, զոր հրաւիրեր էր տեսչական պաշտօնով տեղիս առաջնորդը։ Դաշնակցականներու դրդմամբ ու սահմամբ, որոնք ի դեպ է ըսել, առաջնորդն ու առաջնորդարանն ալ իրենց ձեռքին տակ ունին և ամէն ապօրինի թէ օրինաւոր միջոցներով կուզեն իրենց արդէն քայքայուելիք հմայքն ու զօրութիւնը պահել։ Այդ դպրոցները բացուեցան սեպտեմբեր ամսէն մինչեւ յունուար ու փետրուար, և ուսուցիչներէն ոմանք հրաւիրուեցան կովկասէն և Տաճկաստանի այլ քաղաքներէն, սակայն ունէր երկու օգնական չէջիկներ. կրթական գործի կեդրոնն էր Մուշ քաղաքը։ Տարին վերջացաւ և ահա ձեւականութիւն մը կատարած ըլլալու և ցոյց տալու համար գիւղացւոց թէ իրենց դպրոցներով հետաքրքրուողներ կան, տեսչութիւնը քննութիւններ նշանակեց առանձին քննիչ յանձնաժողովներու միջոցաւ, որոնք պարտական էին իրենց դիտողութիւնները գրաւորապէս ներկայացնել, քննութիւններէն յետոյ յուլիսի կէսին, Առաքելոց վանքի մէջ նշանակուած էր ուսուցչական ընդհ. ժողով կարգ մը կրթական–մանկավարժական հարցերու համար։ Եկած էին 90ի չափ ուսուցիչներ. ժողովի նախագահն էր Զաւարեանը։ Երբ օրակարգի հարցերը դրուեցան մէջտեղ, ուսուցիչներէ ոմանք բողոքեցին, թէ «մինչեւ ո՞ր մեր ապահովութեան հարցը և մեր մնացեալ ռոճիկները չի վճարուին կամ որեւէ երաշխաւորութիւն չտրուի, մենք չենք կարող մասնակցիլ այս ժողովին»։ Զաւարեան շատ աշխատեցաւ այդ հարցը վերջի յետաձգել, զայրացաւ, փրփրաց, յանդիմանեց, սակայն վերջը բան մը չկրնալով ընել, հրաժարեցաւ նախագահութենէն և երկու օրուայ ժամավաճառութենէն յետոյ, ժողովը ցրուեցաւ առանց որեւէ գրական արդիւնքի։ Ուսուցիչները կը պահանջէին իրենց 3-4 ամսականները, զոր դեռ չէին ստացած և յոյս ալ չունէին ստանալու։ Ահա այդ ժամանակ հետաքրքիր վիճաբանութիւն մը բացուեցաւ թէ ո՞վ է ուսուցիչներու ռոճիկներու պատասխանատուն։ Առաջ մեղադրեցին առաջնորդը։ յետոյ ուսումնական խորհուրդը, սակայն իվերջոյ, իպատաւ քանի մը դաշնակցական վարժապետներու, խստասվանեցան որ պատասխանատուն տեղական Դաշնակցական կոմիտէն էր, որուն պատասխանատուութեամբ բացուեր էին դպրոցները և որու միջոցաւ ալ պիտի գանձուէին կրթական տուրքերը։ Կ'արժէ այդ կրթական տուրքի հաւաքման մէկ պատմութիւնը հոս ընել։ Առաջնորդարանը իր վարչական ժողովներով Դաշնակցականներու հետ որոշեր էր գրեթէ բոլոր գիւղերու մէջ դպրոց բանալ, նշանակած էր տուրքը և դաշնակցական զինուորներուն յանձնած տրոց հաւաքումը։ Անոնք ալ սկսած էին, տեղ տեղ հմտիտալով միջոցներու դիմելով, և ահա կառավարութեան ականջին գանգատներ հասան թէ բռնի տուրք կը հաւաքեն և գիւղացիները կը նեղուին կառավարութիւնն ալ ժողովուրդին չահերը պաշտպանելու դիտաւորով թէ կեղծաւորաբար սկսաւ հետամուտ ըլլալ դաշնակցական ներկայացուցչին, ատոր հետ մեկտեղ զանիկա մեղադրելով իբր քիւրտերը գրգռող և դաշնակցականներու զինուած պտիլը իբր ցեղերու մէջ խռովութիւն յարուցանողներ, որոնք առանց կառավարութեան դիտութեան և թոյլտուութեան իրաւունք չունին տուրք հաւաքելու և գործին անանկ գոյն տուաւ թէ ֆէտայիները սկսած են իրենց նախկին գործունէութիւնը։ Ահա այդ պատճառաբանութեամբ Պիթլիսի վալին ուզեց ձերբակալել դաշնակցութեան ներկայացուցիչը, սակայն անիկա ծածկուեցաւ և այսպէսով կրթական տրոց գանձումը մնաց կիսկատար։ Այս դէպքերն ահա ուսուցչական ժողովի մէջ վիճաբանութեան առարկայ եղան և ժողովը չի կրցաւ պատասխանատուն մարմին մը ճանչնալ, որովհետեւ յայտնի եղաւ որ ազգային վարչութիւն կամ չկար և կամ անիշխանութեան էր մատնուած։ Իսկ տեսուչ Պ. Զաւարեանը կ'աշխատեր հմտզել ուսուցիչները թէ ռոճիկներու հարցը երկրորդական է, իրենք պէտք է անօթի փորով խաչելին ծառային ելն. և այնքան առաջ գնաց որ ուսուցիչներուն, ժողովին դուրս անուանեց ազազակեր, իսկ ուսուցիչներն ալ զինքը անուանեցին ազազակապետ, ըսելով որ իրենք անօթի փորով չեն կրնար խաչելիսանները ըլլալ և թէ թոյլ չեն տար որ զիրենք խաղալիք դարձնեն։ Եւ, ինչպէս ըսինք, ժողովը ապարդիւն կերպով ցրուեցաւ՝ առանց որեւէ հարց մը ուսումնասիրելու։

Այժմ այդ դպրոցներու գլխուն դամոկլեան սուրն է կախուած. 1200 լիրա ունեցող պիւտճէին 500 լիրա բաց ունի. ինչպէս հաւաքել և գալ տարի հնարաւո՞ր է բանալ նոյն գրպրոցները թէ ոչ։ Այս հարցը պէտք է լուծեր Գաւառական Լրեւսփոխանական Ժողովը, որ երկրորդ անգամ ըլլալով գումարուեցաւ օգոս. 1ին։ Ուսումնական խորհուրդը, որ լոկ անուամբ գոյութիւն ունի, տեսուչ Զաւարեանի միջոցաւ և խմբագրութեամբ ընդարձակ տեղեկագիր մը էր բերած ժողովին և կարգ մը առաջարկութիւններ էր ներկայացուցած վերացնելու, իսկ Երեսփոխանական Ժողովը յանձնած էր սոյն տեղեկագիրը առանձին քննիչ յանձնաժողովի մը իր դիտողութիւնները ներկայացնելու օգոստ. 1ի երեսփ. Ժողովին։ Այս ժողովին մէջ կարգացուեցաւ քննիչ յանձնաժողովի տեղեկագիրը, և տանեալեանը առաջարկեց քաւէի դնել Զաւարեանի և յանձնաժողովի տեղեկագիրները։ Այդ միջոցին Զաւարեանը խնդրեց որ թոյլ տրուի իրեն բացատրութիւններ տալու խաբախանեան Սրբազանը ըսաւ որ եթէ Զաւարեանի իրաւունք տրուի խօսելու, յանձնաժողովի անդամներն ալ կը փափաքին խօսելու և առաջ կուգայ երկար վիճաբանութիւն, ինչ որ ցանկալի չէ, սակայն վերջի ի վերջոյ իրաւունք արուեցաւ անոր միայն պարզ եւ սրոյ կերպով բացատրելու իր եւ քննիչ յանձնաժողովի առաջարկութիւնները, որպէսզի ըստ այնմ ալ ժողովը քուէի դնէ։ Եւ ահա Պ. Զաւարեանը քանի մը մեկնութիւններէ յետոյ, սկսաւ շարք մը անվայել, փողոցի միայն յատուկ լուտանքներ թափել յանձնաժողովի անդամներուն գլխին, թէ անոնք Համիտականներ են կուգին մեզ թերացնել, յեսադիական են եւն։ Այս խօսքերու վրայ շատերու զարմանքն ու զայրոյթը փրփաւ, որովհետեւ ակնյայտի էր որ պարոնը Ֆօն-Թիշօտի նման հողմաղացներու դէմ էր որ կը կռուէր, զի այդ տեսակ ոգի չկար յանձնաժողովի տեղեկագրին մէջ. ժողովին ներկայ եղող յանձնաժողովի անդամներէն մէկը վազեց դէպի դիւանը եւ պահանջեց որ սանձ դրուի Զաւարեանի լեզուին, սակայն այն կողմէն քանի մը դաշնակցականներ մէջտեղ ինկան և ուզեցին բռնութեամբ հեռացնել բողոքող պարոնը. ասպա ատենապետը և սրբազանը կակուղ խօսքերով միայն յանդիմանեցին Պ. Զաւարեանը իր զառանցանքներուն համար, և Պ. Ատենապետը զինք բիրա դաշնակցականներու ձեռք չտալու պատճառաւ թոյլ չը տրուեցաւ ընդդիմադիր յանձնաժողովին խօսելու և առաջարկներու, որ բռնութեամբ և Եռիչերիական միջոցներով անհնարին է դպրոցներ պահել, որ ժողովուրդին վրայ պէտք է ազդել մի միայն բարոյական միջոցներով և ոչ թէ դաշնակցական սօփանելով հնարաւոր է կրթական տուրքը հաւաքել, որ ինքը ամէն ինչ է, բայց մանկավարժ չէ, և իրաւունք չունի կրթական գործի ղեկավարը հանդիսանալու, որ ինքը թափառական գործիչ մը է և ընդունակ էր իր կուսակցութեան զանազան խառնաշփոթ գործերու գործակատարն ըլլալու. բայց ոչ մանկավարժ, որու մասնագիտութիւնը չունի ինքը, որ քննիչ յանձնաժողովը դեմագոգիայի տեղ կ'ուզէ ժողովրդական ազատ, ինքնուրոյն ինքնագործունէութեանը վրայ լենուիլ և ոչ թէ Զաւարեանի բռնապետական ծրագրով վերաչնել մեր դպրոցները որ քննիչ յանձնաժողովը կուզէ թուսմ կանգնել իրենց յախուռն եւ բռնապետական գործունէութեան առաջ և տեղը դնել դիտակցական այլ աստիճանական զարգացումը թէ ազգային գործերու և թէ կրթական գործին մէջ, որ մեր ժողովուրդը դեռ եւս մնասեսապէս այնքան անճուկ և հաստահաւատ վիճակի մէջ է, որ անկարող է օր ըստ օրէ աւելցող պահանջներուն բաւականութիւն տալու։ Սակայն միակողմանիութեամբ տարւոյ ժողովը չկրցաւ լսել այս ճշմարիտ եւ իրական դիտողութիւնները ու խառնաշփոթութեան մէջ փակուեցաւ։ Ըստ Զաւարեանի փիլիսոփայական զառանցանաց, համիտական են ուրեմն նաև Սասունցիք, որոնց երեսփոխանները յայտարարեցին թէ իրենք որոշեր են անվատուիլ Մուշէն եւ ունենալ առանձին փոխանորդութիւն և դպրոցներու անկախ վարչութիւն, որու համար ալ անոնք կարգ մը պատճառաբանութիւններ ներկայացուցին ժողովին։ Ի վերջոյ ժողովը գրեթէ տեսակ մը բռնադատեալ ճնշման տակ ընդունուեցաւ անցեալ տարւոյ նման չարունակել դպրոցական գործը, որոշելով յետանեալ կրթական տուրքերը արժանիքներով ժողվել և գրաւի վերածելով վճարել ուսուցիչներու թոշակները։ Սակայն ժողովը չը կրցաւ ընդունիլ և ցոյց տալ այն պատասխանատու մարմինը որու հեղինակութեամբ և երաշխաւորութեամբ գանձուէին այժմ և ապագային կրթական տուրքերը, այլ առ այժմ որոշուեցաւ որ առաջնորդը ընկնէի գիւղ գիւղ և յետանեալ տուրքերը ժողվէ արժանիներով։ Այս է ահա մեր գիւղական թէ ազգային վարժարաններու գոյութեան պատկերը, որ շատ մռայլ ու խախուտ հիմքերու վրայ է դրուած։ Փոխանակ պաղարիւնութեամբ և չշիճանացաց կերպով խնդիրը ուսումնասիրելու Զաւարեանի նման անձնազոհ իտեալիստները կ'ըսէ և հայհոյանքներով քննադատել գիտեն միայն եւ յոյսը դրած իրենց կասկածելի եւ հակաժողովրդական բռնի այժերու վրայ, կ'ուզեն ազգը յառաջացման չարի մէջ դնել, ինչ որ անհնարին է եւ դժուար։

Մուշ ՍՈՒՐԵՍԱՆ

ԼԵՌՆԱԿՂԶԻԻՆ ԱՆՑՔԸ

(ԱԱԼԱՐԻՆ ԿԱՐԻՆ)

Բ.

Յուլիս 3.— Աշկարի մօտէն ճարայ կ'իջնանք ուր, տափարակ տեղերնիս նորէն կը լրանայ ու նորէն դէպի վեր։ Ամայի ապառաժուտ ոտ անբեր տեղեր կը հանդիպինք։ Աստիրց ալ դէպի մար քիչ մը ուր կոսի անտառներու չարքը։ Անոնց մէջ տարաշուած քրդական գիւղեր հազիւ ակսել եւ ցան ընելու գեռին։ Ցորդատաս ջրի, սառոյցի կոյտեր ունեցող ակեր կը պտթիկան ամէն կողմէ։ Հոս հունձքը ցորենի, գարնի եւ կորեկի նոր եղած է։ ցորենը նոր ծլած էր ու քիւրտ մը կեցած կը ջրէր։ Հարցուցի թէ երբ պիտի քաղէ։ «Սեպտեմբեր, ըսաւ, կիրակայդենի մարդը։ Սատուած բարի բերք տայ օդ ընէ, աշունը կը քաղենք չեղա՝ կը պահենք գալ տարուան...»։ Ամէն քայլափոխիդ գեռանկներ, սառնջրեր կը հոսին դէպի վարերը Եփրատը լեցուելու։ Ամենի անմարդաբնակ անտառներ կ'անցնինք, որոնք ժամերով մեր վրայ չուք եւ մութ կ'ընեն։ Ամէն կողմ կը մամբացած, վար թափած կաղնի կոներ, ցիր ու ցան կը տատանին, կը ցնցուին քամիէն։ Զարդած գերաններու դէզեր հեղեղը կուտակած է ու կը փթթին։ Այն օրը անտառները լմնցած տեղը, Ագնաֆել իֆլեանեցանք. քիւրտեր, ա՛ծի գայլերու պէս լեցուած, չուրջերնիս կը թափառէին։

Կարաւանապետները զգուշութիւն կը պատուիրեն մեզ։ Երեքօրեայ ցորը կրտութիւնը զինքը մղած էր ամենէն վատ արարքներու, երբ մանաւանդ իր դէմը գտած էր անպաշտպան, տկար ու միամիտ անձեր։ Մուրհակներ կեղծած, իր քով ձգուած առանդները ուրացած, գոնարեղէններու թանկագին քարերը գողցած ու տեղը կեղծեր դրած էր անպատասխանէն և այս առթիւ երբեմն իր դէմ բացուած դատերէն կրցած էր օձիքը ազատել տուա երդումներով կամ կաշառքով։

— Ատուած թշնամիս անոր ձեռքը չձգէ, կ'ըսէին զինքը մօտէն ճանչցողները։

Յետոյ, երբ հարստութիւնը 8-10 հազար ոսկիի հասած էր, ուզած էր աւելի լայն ասպարէզի մը մէջ իր աւազակութիւնը առաջ տանիլ և վաճառականութեան ձեռնարկած էր, Ղալաթիայէն Պոլիս փոխադրուելով։ Հոն մէկ երկու տարիէ վերջ կեղծ անանկութեամբ մը քանի մը հազար ոսկի ներս նետած էր, գաւառացի կարգ մը մանր վաճառականներ վճռնելով։ Ա՛լ անկէ ետքը Ղուկաս էֆէնտի, որ մեծապատիւութենէ ազնուացուքութեան բարձրացած էր արդէն, կը թողու վաճառականութիւնը և կ'ըլլայ կառավարութեան հայթայթիչ ու զօրաքաղ նախարարներու ընկերակցութեամբ, կը սկսի կողոպտել պետական գանձը։

Այս առթիւ կը սատայ նաև սատիճան ու պատուանշան, պետութեան մատուցած իր բարեւք ծառայութիւններուն համար։

Իր հարստութեան հետ զուգընթաց՝ կ'սկսի նաեւ իր խելացի ու պատուաւոր մարդու համբաւը։ Իր գործած հին աղտոտութիւնները կը մոռցուին, կը ծածկուին, իր զոհերուն անէծքը այլեւս չկրնար հասնիլ իր համբաւին մեծութեան և անոր վրայեն։ Ինչ որ մասնաւորաբար կը յատկանիշ Ղուկաս էֆէնտին իր ներկայ բարձրութեան մէջ, ընտանիքի, պատիւի, բարոյականի մասին ունեցած աններող նախանձախնդրութիւնն է։

— Ընտանիքը, պատիւը, բարոյականն է մեզ անասուններէն զանազանողը, կը դատանի։

Եւ, ամէն ատեն, ոնէ մարդու մը իրական արժանիքը չափելու համար կը դիմէ անոր պատիւի ու բարոյականի քննակին։

Ասոր համար Ղուկաս էֆէնտի մասնաւոր յարգանք ու ակնածանք կը ներշնչէր իր շրջանակին մէջ։ Ո՛չ ոք կը համարձակէր իր քով «վրան բաչ» խօսքեր ընել կամ «անբարոյական» դէպք մը պատմել։

— Էֆէնտին անանկ բանէրէ չախորժիր, կ'ըսէին իրարու։

(ԵԱՐՈՒՆԱԿԵԼԻ)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (10)

ԸՆՏԱՆԻՔ, ՊԱՏԻՒ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

(ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԹԱՐԳԵՐ)

ՀԵՂԻՆԱԿ՝

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ

Բայց Ղուկաս էֆէնտի այս չափով չգոհացաւ.

— Մենք ձեզի կերակուրէն առաջ կը սպասենք, ըսաւ, ճաշը միասին կ'ընենք, չատնց է Պոլսական կերակուրներ չէք կերած հարկաւ, ուստի ձեզի տաճկական աղուոր ճաշ մը կը պատրաստենք։

Այս հրաւէրը առանց դժուարութեան և չնորհակալութեամբ ընդունուեցաւ։

Երբ իրենց բնակարանը վերադարձան, տիկին Թագուհի երկարօրէն հարցափորձեց աղջիկը երիտասարդին հետ ունեցած առանձին տեսակցութեանը մասին և Ռոզիկ մի առ մի պատմեց ինչ որ անցած էր իր եւ Լեւոնի միջեւ։

— Ա՛լ կասկած չիկայ, եզրակացուց տիկին Թագուհի, այդ Բարիզ երթալու խօսքերէն բացէ ի բաց կ'երեւայ որ մանչը միտքը դրեր է քեզ առնել... մայրն ալ ըսաւ որ աղան շատ համակրեր է քեզի։

Միայն թէ նշանուելի մասին բացորոշ խօսք մը չէր եղած տակաւին և այս բանը քիչ մը մտատանջութեան մէջ կը թողուր Ղուկաս էֆէնտին, որ իրրեւ գործնական մարդ, կ'ուզէր որ այդ տեսակ խընդիրները շուտ և որոշ կերպով կարգադրուին։

— Տեսնել էր նէ՝ իրար տեսան, խօսել էր նէ՝ իրարու հետ խօսեցան, ա՛լ միտքերնին ի՛նչ է նէ՝ թո՛ղ յայտնեն, ըսաւ կնոջը երբ այս վերջինը իրեն պատմեց Լեւոնին խօսակցները։

— Կարելի է դիւ հասկնալիքներ ունենին մեր մասին...։

Այս ենթադրութիւնը բարկացուց Ղուկաս էֆէնտին.

— Ինչ հասկնալիք պէտի ունենան, անոնք ո՞վ են որ մեր վրայ տեղեկութիւն առնեն պիտի... հօշ կ'ուզեն նէ՝ թո՛ղ առնեն, թո՛ղ երթան պանքաներուն, վաճառականներուն հարցունեն Ղուկաս էֆէնտին... մենէ պատուաւորը պիտի գանան Պոլսոյ մէջ... իրենք ո՞վ են նայինք... Բարիզ գացեր, քանի մը փարա վատկեր է տեր ինքզինքը թո՛ղ այդչափ մեծ բանի մը տեղ չդնէ... շատ հարցնելու փնտռելու ելլանք նէ՝ եաքը իրենք վրայ կուգան...

Յանկարծ Ղուկաս էֆէնտիի միտքը ինկաւ Տ. Միքիսա քահանայի ատրամ ակնարկութիւնները Լեւոնի մօր մասին.

— Իրենք ո՞վ են, ինչ են, առանց տասը փարայի Բարիզ գացեր են, մայրը բարեկամներ ունի եղեր, ինքն ալ աղուոր կնիկ է եղեր, պաշտպաններ, աղան մարդեն ըրեր։

— Ամա՛ն, Ղուկաս էֆէնտի, այդ խօսքերը ուրկէ՞ հանեցիր, գոչեց կինը դողդողալ։

Բայց Ղուկաս էֆէնտի շարունակեց բերնին ալ, մինչեւ որ Ռոզիկ ներս մտնելով՝ սարսափեցաւ լռելու։

Ղուկաս էֆէնտի, հակառակ իր պատչաքներուն, իրաւցնէ կը վախնար որ կոէիկեանները իրենց մասին մանրազնին քննութեան մը կը ձեռնարկեն և գուցէ անախորժ յայտնութիւններ երեւան կուգան։

Ոչչի՞ ալ հարաւոր և երեսանց յարգուած, իր անցեալը մաքուր չէր եղած և այդ անցեալը ճանչցողներ շատ կային։

Ղուկաս էֆէնտի, պարզ սարաֆի մը զաւակ, իր անպարկեշտ սկսած էր վաշխառութեամբ և անոր շնորհիւ իր հարստութեան հիմը դրած էր։ Ահռելի, քամնեցուցիչ բաներ կը պատմուէին այս մասին իր ճանչը իմնող զոհերու եղերական դրութեանքներ։

Իր յափշտակիչ ու անյագ դրամապաշտութիւնը զինքը մղած էր ամենէն վատ արարքներու, երբ մանաւանդ իր դէմը գտած էր անպաշտպան, տկար ու միամիտ անձեր։ Մուրհակներ կեղծած, իր քով ձգուած առանդները ուրացած, գոնարեղէններու թանկագին քարերը գողցած ու տեղը կեղծեր դրած էր անպատասխանէն և այս առթիւ երբեմն իր դէմ բացուած դատերէն կրցած էր օձիքը ազատել տուա երդումներով կամ կաշառքով։

— Ատուած թշնամիս անոր ձեռքը չձգէ, կ'ըսէին զինքը մօտէն ճանչցողները։

Յետոյ, երբ հարստութիւնը 8-10 հազար ոսկիի հասած էր, ուզած էր աւելի լայն ասպարէզի մը մէջ իր աւազակութիւնը առաջ տանիլ և վաճառականութեան ձեռնարկած էր, Ղալաթիայէն Պոլիս փոխադրուելով։ Հոն մէկ երկու տարիէ վերջ կեղծ անանկութեամբ մը քանի մը հազար ոսկի ներս նետած էր, գաւառացի կարգ մը մանր վաճառականներ վճռնելով։ Ա՛լ անկէ ետքը Ղուկաս էֆէնտի, որ մեծապատիւութենէ ազնուացուքութեան բարձրացած էր արդէն, կը թողու վաճառականութիւնը և կ'ըլլայ կառավարութեան հայթայթիչ ու զօրաքաղ նախարարներու ընկերակցութեամբ, կը սկսի կողոպտել պետական գանձը։

չե՞...» Նորէն խնդալով, անարժանաբար ես ալ եմ պատասխանեցի...։ Միջնորդեցին որ այդ գիշեր ոպասուի և վաղուան ամէն գործ կարգադրեն իմ մասին։ Ցայտնի պաշտպանս Մուսթաֆա աղան չարթնցուցի այդ գիշեր։ Ակռաներին վրայ կրճատելով զատուեցան ընկեր լաբեկամներս ցերեկուայ՝ երբ մենք միասին կը քալէինք, կը ճառէինք աղաստութեան բարիքին վրայ։ Ամէնն ալ Նորէն գալին պառկեցան։ Լուսինկային առնելու կրակը դեռ կը ճարճատէր տմոյն չողոր արձակելով չրջակայքը։

Բնականաբար անհնար եղաւ ինձ քընանալը այդ գիշեր։ Մեր զարմանացան երկրին այդ մեր բարի՝ խելօց—խեղճուկ թնակչութեան դասակարգին վրայ խորհելու կուգար, ու անոնց այդ երեկուայ երեւոյթը պէտք է ըսեմ թէ նոյն գիշեր զարնուրելի մղձաւանջ եղաւ։

Ս.ՈՒՍԱՊԱՐ

«ՅԱՐԵՒԻ Ի ՄԵՌԵԼՈՑ»

ՀԱՆԳԱՄԱՆԴԻՐ

Առջեւս ունիմ Արեւելքի թիւը՝ ուր կայ Մ. Ազիզեն իր թղթակցութիւնը ղրկուած յերիւանք մը՝ իր ամբողջ մանրամասնութիւններուն մէջ գայթակղեցուցիչ և միայն ծիծաղաշարժ։

Ապրած եմ, բաւը կը պակսի ինձ որոնելու վաստրած այն չորիկը որ սրի կայական խաղցութեամբ կը ժպրի իր շամբուշ քմահաճոյքին, իր չէրիկ մասնաժուներուն առարկայ դարձնել ուրիշները, և անմեղ մը վատնգելու կամ ծաղրելու համար չնական միջոցներու դիմել։ Երաշել իսկ չէի կրնար իր նկարագրի մը արգանաւելի ինկածութիւնը գրնայ այս աստիճան ըլլալ,— մինչեւ գոհին մէջ տապալելու և անկէ ապով աղաչեղութիւնները նետելու, այն ապով զոր իր բերնէն կը հոսի յանախ։

Այսպիսիներ, անաստակոյս որոշ թիւի մարդիկ են, որոնք այս ու այն ծաղրելու ու այնքան կենսական չրջանէն—երբ վէրքերը կը կոտան—խաղալիկ դարձնել թերթերը, յուզում յառաջ բերել, ու թերեւս ասով չորերու տակ հերոսանալու ներքին ամբարտաւանութիւնը որոճալ չորքոտանիի մը պէս։

Նոր իրողութեան մը առջեւ չէ որ մենք զմեզ կը գտնենք։ Մ. Ազիզի մէջ մարդ սեռցնելը նորութի կարգ անցաթլիպտիցիի և ուրիշի մը հետ երբորդութիւն մը կազմել տուին, կարծեմ կը բաւէ. ու ես ուզենայն այս երրորդ չարամիտ խաղցութեամբ։

Այսպիսի փախաստուններուն, արգահատելիներուն այն ատեն պիտի դատուի երբ կարենայի անոնց խակութիւնը ստուգել, որուն ամենաանշրաժեշտ միջոցն էր ձեռք բերել Արեւելքի հրատարակած թղթակցութեան ձեռագիրը զոր կը յուսամ թէ պատ. խմբագրութիւնը ինք պիտի ղրկէ։

Ինչ որ սակայն պիտի խնդրէի, «Արեւելքի»ի և ուրիշ թերթերու այսպիսի անանուն ստորագրութիւններով և իրականութեան ոչ այնքան մտիկ գրութիւններուն անհիրբնկալ դառնալն էր։

Պատուանդանի վրայ թէ գարշապարի տակ, լոսի թէ խաւարին մէջ՝ միեւնոյն է «Հրանա մանկեանն»ի նման եղկելի արարածներուն։

ԶՕՀՐԱՊ-ԿԱՐՕՆ

ԴՊՐՈՑԻ ՎԱՐԻՉՆԵՐԸ

Ուսուցիչ և Վարժուհի ընտրելու համար կրնան և պէտք է դիմեն ԴԱՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱԿՍՈՒԹԵԱՆ (Սեթեան խան, Մոլա Թաշ, 4. Պոլիս) Մեր մօտ արամադրելի են ձեռնտա պայմանեաներ՝ ամէն առաքինանով ու կարողութեամբ։

Ս. ԴԱՒԹԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

Ս.ՈՒՍՏՐԻՈՒԹՅԱԼԱԿԱՆ ԳԱՐԱՆՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Իտալիոյ արտաքին գործոց Նախարարութիւն Սան Ճուլիանօ Հռոմէն մեկնելէ Սալցպուրգ և Իլլ երթալու համար. իրեն կ'ընկերանայ իր դիւանապետը՝ Պարոն Ֆիդիօթթի։ Կոմս տ'Էրլենթալ վիէննայէն մեկնելէ նոյնպէս։ Իտալցի և աւստրիացի երկու նախարարները Սալցպուրգի մէջ տեսակցութիւն մը պիտի ունենան։ Գրեմանիզիպլաք, աւստրիացի նախարարին օրկանը, այս տեսակցութեան նուիրած է շատ մտերմական յօդուած մը, ուր Իտալիոյ յարաբերութիւնը Երբեակ Զինակցութեան մէջ՝ մանաւոր ճշդութեամբ մը հաստատուած է. «Այն տեսակցութիւնները, զորս կատարած է իր քաղաքական մարդու հանգամանքովը, կ'ըսէ, մարքիզ տի Սան Ճուլիանօ իր նախարարի գործունէութեանը համար քաղած է նոյն այն եզրակացութիւնները զորս ունեցած են իր պատասխանատու մէջ իր նախորդները։ Ասոնք եռանդով աշխատած են զօրացնել Երբեակ Զինակցութեան հիմերը Իտալիոյ մէջ։ Մարքիզ տի Սան Ճուլիանօ այն մարդն է, որ ամենէն աւելի յարմար էր անոնց յաջողելու և իր փորձառութեան գանձերովը ճոխացնելու համար իտալական արտաքին քաղաքականութիւնը։ Գիտեն, և ոչ միայն իր երկրին մէջ, թէ այս պետական անձնաւորութիւնը, որ ուղիղ հայեացքներէ կ'սաւանդուի, ունի բոլոր այն յատկութիւնները, որոնք անհրաժեշտ են նոր կեանք մը ներարկելու համար այդ քաղաքականութեան և իր հզօր անհատականութեան կնիքը դրոշմելու համար անոր։»

Մարքիզ տի Ճուլիանոյի գերման վարչապետին հետ ունեցած այցելութիւնը լիշելէ յետոյ, աւստրիական թերթը հետեւեալ կերպով կ'եզրակացնէ. «Երբեակ Զինակցութիւնը և Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Իտալիոյ յարաբերութիւնները երկար ժամանակէ ի վեր ազատ մնացած են այն անդուլ հիգերուն աղդեցութենէն, որոնք կատարուած են, զայն թարգանելու համար և երեք միապետութեանց համար կը կազմէ քաղաքականութեան անխախտելի առանցքը։» Սակայն, վիէննական մամուլը անուշ և պաշտօնական օծութեամբ լի խօսքեր միայն ունի մեկնելու համար կոմս տ'Էրլենթալի և Սան Ճուլիանոյի միջև տեղի ունենալիք յանձնիկայ տեսակցութիւնը։ Բանի մը օր առաջ Թրիպունեան իր Վիէննայի Թղթակիցէն բուռն յօդուած մը դրած է աւստրաբրաբանութեան յարաբերութեանց և Աւստրիոյ մէջ Իտալացիներուն ունեցած կացութեան վրայ։ Նոյն Ֆրայէ Բրեսի պատասխանած է պէտք եղածին պէս այդ յօդուածին։ Գրեմանիզիպլաք նաեւ ճշդիրտ ակնարկութիւն մը կ'ընէ Թրիպունեայի գանգատներուն. «Եթէ, կ'ըսէ, աւստրեւիտալական դաշնակցութեան հզօր պատուարը երկու պետութեանց յարաբերութիւնները արտաքին որ եւ է փոփոխութենէ մը զերծ կը պահէ, ներքին քաղաքականութեան խնդիրները պարտին անհրաժեշտաբար երկրորդ կարգին վրայ դրուիլ, հակառակ անոնց որոնք կը փափաքին տեղանին վրայ դնել զանոնք։» Մինեւնոյն ոգին նաեւ Նոյն Ֆրայէ Բրեսի մէջ, որ կը յայտարարէ թէ կարելի է վստահութիւն ունենալ նախարարի մը վրայ, որ վերջերս պատասխանեց իտալացի երեսփոխան Մ'օնթրրսօրի թէ Թրէնթինի կարգ մը միջադէպերու մասին հարցապնդում մը անընդունելի էր։

ՎԻԼՀԵԼՄԻ ՀԱՅՐԸ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՅ ՀԱՆՐԱՊԱՏԻՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

Թանի կը գրեն Պէրլինէն. «Այսպիսի ազմկայոյզ և գէշ ընդունելութիւն գտած ճառ մը յեսոյ՝ վարչապետ Բարրիվի կ'ըսէր Բայսթակի երեսփոխանի մը. «Նեւ ասակայն կայրը ինձի խօսք առած էր սանդ իմ հանանութիւնս նախապէս առնելու նոյ ճառ չի խօսիլ։» Այս խոստումը զոր Վիլհելմ Բ. ըրած էր զօրավար Բարրիվիի՝ զայն կրկնած է 1908ին իշխան Պիւլովին Տէյլի Թէլիկրաֆի հետ ունեցած համբաւաւոր տեսակցութենէն յետոյ, բայց այս անգամ կայսեր խոստումը հրապարակային եղած էր և Նորs Տայլէ Ակիմայնիկ Զայթունկ, յիլսատակելի ծանուցագրով մը, զայն պաշտօնապէս նուիրագործած էր։ Այս պարագան իւրովէ որ մասնաւորաբար կը ծանրացնէ Բէնիրկսպէրկի ճառին հանրային կարծիքին վրայ գործած ապաւորութիւնը։ Մէյէ աւելի անգամներ Վիլհելմ իր անձնական կարծիքները կամ զգացումները արտայայտած էր, որոնք հակառակ էին ազգի գաղափարներուն հետ, և որոնք սպասական վարդապետութեանց վրայ կը լուն։ Այս անգամ սակայն՝ նուազ ներողամիտ են Վիլհելմի ճառին համար, որովհետեւ կը խորհին որ կայսրը բացորոշ յանձնառութիւն մը ստանձնած էր, իրեն եւ հանրային կարծիքին միջեւ տեսակ մը պայմանագրութիւն մը։ Այս կարծիքն է որ կը յայտնէ մամուլին մեծ մասը, նոյն իսկ այն մասուլը որ յայտնապէս երկրանուած քաղաքականութեան ջատագովը նկատուած է։ Սակայն կը գտնուին թերթեր ալ որոնք կը պաշտպանեն կայսրը և անոր յայտնած գաղափարներուն գովասանքը կընեն։

ՈՒԻԼՍՈՆԻ ՀԵՑՄԻՍ ԱՄՈՒԻԼԿՈՅԻ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅԻՆ ՄԱՀԸ

Էնէրսընէն ի վեր ամերիկացի փիլիսոփաներուն ամենէն նշանաւորը, Բրօֆէսէօր Ուիլիէմ Ճէյմս, Հարվարտի համալսարանէն, Զուգարարի (Նիւ-Համփշայիր) մէջ մեռած է, 68 տարեկան հասակին մէջ։ Իմաստասիրական և հոգեբանական զանազան աշխատութիւններով նշանաւոր եղած է և ժամանակակից միտքերուն բազմաթիւ իմաստասէրներուն վրայ անգին ազդեցութիւն մը գործած է։ Ուիլիէմ Ճէյմս սկսած էր բաղդատական մարդաբանութիւն և գնահատական մասնաբանել Հարվարտի համալսարանի մէջ. յետոյ յաջող կերպով հեգեբանութիւն և իմաստասիրութիւն դասախօսեց նոյն համալսարանին մէջ։ Բազմաթիւ գործեր ունի. Ինդբուլիֆ հոգեբանութիւն, Հաւատալու կամքը և ուրիշ փորձեր՝ Մարդկային անմահութիւնը եւն։ Մանաւանդ Անգլիոյ մէջ ծանօթ է իր գործովը կրօնական փորձառութեան զանազանութեանց վրայ, որ վերջերս Ֆրանսերէնի թարգմանուեցաւ և որ կորովի կերպով կը վերլուծէ կրօնական փորձառութեանց և դրութեանց զանազան ձեւերը։ Բայց իր իմաստասիրական մենէն կարեւոր գործն է Բրակմաթիսմ, որ երեւցաւ 1907ին, գործ մը որ կը պաշտպանէ Պէրկսոնի Ֆրանսայի մէջ պաշտպանած փիլիսոփայութեան նման փիլիսոփայութիւն մը։ Ուիլիէմ Ճէյմս բազմաթիւ ուրաց դիտարան ընկերութեանց կը պատկանէր և Ֆրանսայի Կանտարին Թղթակից անդամն էր։ Իր մահէն քիչ առաջ՝ բազմաթիւ Նամակներ թողած է, որոնք ուղղուած են հոգեբանական խուզարկութեանց ընկերութեան բազմաթիւ անդամներուն, խոստանալով օգնել իրենց, լուծելու համար այն խնդիրը թէ մեռելները կրնան հաղորդակցութեան մէջ մտնել կենդանիներուն հետ։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԱՆԳԱՄԱՆԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Բեթերսպուրկի ամերիկեան գաղութը չատ զայրացած է, կրսէ Տէյլի Նիւզ, այն եղանակէն որով ռուսական կառավարութիւնը գործած է Պոլսոյ Միացեալ Նահանգներու դեսպան՝ Պ. Օսքար Շթրաուսի նկատմամբ։ Դեսպանը կը փափաքէր տեղեկութիւններ քաղելու համար ուղեւորութիւն մը կատարել Ռուսիոյ մէջ, այցելելով Օռէսա, Մոսկուա և Բեթերսպուրկ, բայց հրէական ծագում ունեցած ըլլալուն պատճառաւ՝ պաշտաւորեցաւ ուրիշ օտարական հրեաներուն պէս՝ մասնաւոր արտօնութիւն մը խնդրել ռուսական իշխանութիւններէն Ռուսիոյ մայրաքաղաքը այցելելէ առաջ։ Այն պաշտօնական ծանուցագիրը որ ընդունած է այդ արտօնութիւնը՝ սակայն խըմբագրուած է. «Ներքին գործոց Նախարարը արտօնութիւն տուած է Պոլսոյ Միացեալ Նահանգներու դեսպան Պ. Օսքար Շթրաուսի, որ հրէական կրօնքին կը պատկանի, իր ընտանիքովը այցելել Բեթերսպուրկ»

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՕՐԻՆԱՍՏԱՆ

Բ. Դրան վերջին ծանուցագրին տակաւին չեն պատասխանած պայպան տերութիւնները, որոնք կարծիքի փոխանակութիւններ կը կատարեն։ Մայրաքաղաքիս դեսպանները ո և է հրահանգ չեն ստացած այդ մասին։ Կը յուսացուի որ մինչեւ չարաթ պատասխանը հասնի Բ. Դրան։ Ֆրանսական դեսպան Պ. Պոնբառ չարաթ օր Պոլիս կը սպասուի։ Պ. Պոնբառ բացորոշ հրահանգներ ստացած է իր կառավարութենէն, որոնք կը համապատասխանեն ռուսական դիւանագիտութեան հայեացքներուն։ Կը կարծուի որ ֆրանսական դեսպանին ժամանումն յետոյ պաշտպան տերութեանց դեսպանները գումարում մը պիտի ունենան։

** Աթէնքէն յունարէն թերթի մը քաղուած հեռագրին նայելով, Աթէնքի օսմ. դեսպանը հեռլէն կառավարութեան յայտարարած է թէ, Պ. Վենիզելոսի ընտրութիւնը ընդունուելու պարագային, պատերազմը անխուսափելի պիտի դառնայ։

** Բարիզի օսմ. դեսպան Նաուսի փաշա պաշտօնապէս կը հերքէ այն զրոյցները, որոնց համաձայն, Թաւրգեհիլլէն յարաբերութիւնները խանգարուած են ու Թաւրգեհ պատերազմ հրատարակած է Ցունաստանի դէմ։ Օսմ. դեսպանը կ'ըսէ թէ հելլէն երեսփ. ընտրութեանց առթիւ ցոյցեր եղած են, սակայն երկու երկիրներու յարաբերութիւնները կանոնաւոր վիճակի մը մէջ կը գտնուին։

** Արտաքին գործոց նախարար Պ. Բալֆուրի Աթէնքի օսմ. գործակատարին կարգ մը հարցումներ ուղղած է կարգ մը տեղերու մէջ ի գործ դրուած բռնութեանց համար, պայքարի առթիւ։

** Պ. Վենիզելոս Թրիէսթէի մէջ յայտարարած է թէ ամերիկերեսեամբ կը սպասէ կրեռէի խնդրին կարգադրութեան, բոլորովին նուիրուելու համար Ցունաստանի քաղաքականութեան։ Պ. Վենիզելոսի կրած ապարդիւնութիւնը իր ուղեւորութեան մէջ ոչինչ, սա եղած է թէ կրեռէ պէտք չէ գրգռել ու նեղացնել տերութիւնները։

** Անցեալ չարաթ հելլէնական չոգենաւ մը Սելանիկ հասած էր հունգարական ատաղձով։ Պոլսոյի ընդոնները թող լուսին որ չոգենաւին բեռները պարպուին։ Նոյնպէս լիմոյատեցին որ մեռ սսուած չոգենաւին օգնութիւն հասցուի որ ընկղմելու վրայ էր։ Նաւապետը և նաւաստիները տեսնելով որ պիտի խեղդուին, ցամաք ելան։ Նաւապետը հելլէն հիւպատոսին յայտարարեց թէ նաւուն բեռերը ծովը նետելու պիտի հարկադրուէր, նաւը ազատելու համար։ Ապրանքը հունգարական ըլլալուն համար, կը կարծուի թէ աւստրահունգարական հիւպատոսը պիտի միջամտէ։ Պոլսէն Տրապիզոն ղրկուած էր 20 մնուռկ քօնեաք, որ ամերիկեան հպատակ Պ. Զուլսոի կը վերաբերի և հելլէնական չոգենաւի մը վրայ բեռցուած էր։ Ամերիկեան դեսպանին միջնորդութեամբ կարելի եղաւ բեռը պարպել։

ՀՕՐԱՆՆԵՐ ԱԳՈՏԱՄՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հապիսի, Իսլիսի և ուրիշ երկրագաւառներու Տիրոջիները մտադիր են նիւթապէս օգնելու Հօրանի իրենց կրօնակիցներուն։ Վէյլի-էլ-Ամէմի Տիրոջիները յանձն առած են 1000 ոսկի ղրկել ըմբոստներուն։ Տուրմէնիէի ոստիկանները հրամանատարը իր մարդացոյժ եւ առած է Եօթէի գիրքը, որ Տիրոջիներուն կողմէ գրաւուած էր։ Եօթանասուն չափ արդիւնած հրացաններ գրաւուած են այդ միջոցին։ Ճէպելի Տիրոջիները և Սրաքները էզրաայի ՀՐԱՔականները կարաւանի մը վրայ յարձակելով 600 ոչխար յափշտակած են։

ՀԱՄԻՏ ԻՆՉ Կ'ԸՆԷ

Բարիզի Լիպերթ թերթը հետեւեալը կը գրէ. «Սրանիկէն Լօֆայ Անցայկըրի քաղուած հեռագիր մը հետաքրքրաշարժ մանրամասնութիւններ կը հաղորդէ Համիտի վարած կեանքին վրայ։ Տասամթիք էջ մը է սակայն, ուր հանդիսատես կ'ելլանք բարոյական հոգեվարքին անոր, որ երբեմն Թաւրքիոյ վրայ կը տիրէր։ Աւելի քան երեք Ապաիլ-Համիտ ադեսալի դաւադրութեանց ենթակայ կը նկատէ Ինքզինքը։ Կը վախնայ Ալլաթինի վիլլին — ուր տասնրեթը ամիսներէ ի վեր կը բնակի — պատուհանները երեւալէ, ասներեւոյթ գնդակէ մը չչարնուելու համար։ Իր բժիշկները և պահապանները փորձած են բնական ուղղէն հանել, որպէսզի մարդանք կատարէ և պարտէզին մէջ պըտտի։ Բայց ամէն խորհուրդ ապարդիւն մնացած ըլլալով, ան չէ հեռացած իր յարկաբաժինէն։ Նոյն իսկ չուզեր դեռնայարկը իջնել և առաջին յարկին մէջ կը մնայ։ Համիտ կը վախնայ որ պօմպաներ պատուած ըլլան նկուղին մէջ, կը խորհի որ չէնքին վերի յարկը հրդեհ ծագելու պարագային, ատեն չպիտի ունենայ փախչելու, եթէ երկրորդ յարկը գտնուի դիպուածաւ։ Այդ սարսափը այնքան զինքը կը հալածէ որ ամբողջովին հանուած չի պառկիր բնաւ, միշտ ենթակայ ըլլալով անքնութեան։ Դիւեր ցերեկ, Ապաիլ-Համիտ իր կեանքին կը վախնայ։ Իր յարկաբաժնի սենեակներուն մէջ կը պատի, կամայած մարմինը քաշկռտելով և բազմոցի մը վրայ ինկելով ի վերջոյ, երբ ան՝ յոգնութենէն պարտասած է։ Ժամանակը սպանելու համար, կանգարդութեամբ կը զբաղի. վերջերս դարան մը չնեռած էր։ Կը փափաքէր ծախել զայն, ո՛չ թէ չան մը ակնկալելուն համար, այլ իր գեղական աշխատութեան արդիւնքը եղող դրամը ձեռք բերելու համար։ Այդ հաճոյքէն զրկեցին Համիտը, խորհելով որ կրնար դարանին մէջ նամակ մը պահած ըլլալ, բարեկամներուն ձեռքը հասցնելու համար։ Գարնկեց Սուլթանը արտաքին աշխարհէն հեռու կ'ապրի մենակեցի մը պէս։ Արգելափակ ըլլալէն ի վեր բոլորովին անտեղակ է իր երկրին մէջ տեղի ունեցած դէպքերէն։ Պատմութիւնը իրեն համար դադրած է այն օրը, երբ քաղաքական չարժումէն հեռու կ'ապրի այլեւս։ Համիտ, կ'ըսէ Լօֆայ Անցայկըր, լրագիր չի կարդար բնաւ, և իր հետեւորներն ալ անգիտակ են անցած դարձածէն։ Սակայն Համիտ քանիցս փափագայնած է իրազեկ ըլլալու։ Իր պատնորդներուն հետ խօսելուն պէս, սա հարցումը կ'ընէ. «Ինչ կը խորհին իմ վրայս։ Ինչ կ'ըսեն։ Ինչ կ'ընեն։» Նոյնպէս մարտնոգութիւն կը յայտնէ թէ ուրիշ վեհապետներ ինչ կը խորհին իր վրայ։ Բայց ոչ և է տեղեկութիւն չէ ստացած այդ մասին։ Ցաճախ բոլորովին լուռ կը մնայ և ժամերով անվերջ երազի մը մէջ կը թաղուի։ Իր զաւակներէն Ապաիլ-Բահիմ որ միակը եղած է իրեն ընկերացող, հեռացած է քովէն, յայտարարելով թէ հայրը անմարդայր բնաւորութիւն մը ունի և անկարելի է միասին ապրիլ։ Համիտ կատարելապէս արգելափակ եղած է և իր ներքինիներէն, այդպիսի ապրելակերպի մը հետեւանքով, հեռացեալ կը սառականայ մինչեւ իր թշուառ կեանքին վախճանը։ Գերմանական թերթը, որ ներքին կեանքի այս մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ, ոՀ գիտէ ուրկէ քաղելով, ի վերջոյ կը յայտարարէ թէ աշխարհս վրայ ոչ ոք կրնայ Համիտի չափ դժբախտ ըլլալ։

Ս.ՈՒՍԴԱՐ ԳԱՂԱՔԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

Ներքին գործոց նախարարը, ազի օր խորհրդակցութիւն կատարեց ազգի. նստատեղ և ազգի. Իզմէթին պէկ նախարարքիս մէջ ի գործ դրուելիք առողջապահական միջոցներու մասին։ Երեսի, ժողովի նախագահ Անէմէ Ռիզա պէյ, իբր Պոլսոյ երեսփոխան, և քաղաքապետ Սուպհի պէյ, մասնակցեցան այս խորհրդակցութեանց։ Առողջապահական յանձնաժողովը ալ գումարուելով կարգ մը անօրինութիւններ ըրաւ, որոնք թաղապետական շրջանակներուն պիտի հաղորդուին։

ԹՈՒՐՔԵՐԻՊՈՒԼԿԱՐ ՀԱՄԱՍԱՀՈՅԹՈՒԹԻՒՆԸ

Մաքեն կ'իմանայ թէ գաղանի համաձայնութիւն մը կնքուած է Ցունաստանի և Պուլկարիոյ միջեւ։

ՄԱՆԵԴՈՆԻՈՅ ՀԻՆԱԳԱԹՈՓՈՒԹԻՒՆԸ

Բէսթրբիլի պուլկար առաջնորդը ազգոյն եկեղեցիին մէջ իր հօրը յորդորած է որ զէնքերը յանձնէ, խստութիւններէ զերծ մնալու համար։ Զինուորական ընկատ մը Կօրնօ-Վօանօ (Սքոպէ) գիւղը պայարելով խոշտանգումներու ենթարկած է բնակիչները։ Այս վերջիններուն արգիլուած է գանգատիլ հիւպատոսներուն և պուլկար առաջնորդին։ Այդ գիւղին բնակիչները ոՀԹ զէնք միայն յանձնած են։

ՆՈՐ ԴՐԱՄԱՆԵՐԸ

Նիքելէ մանր դրամները 1) փարանոց 20 փարանոց, 1 զրուշնոց եւ երկուքնոց պիտի ըլլան։ Մատդրութիւն կայ պղինձէ տասնոցներ պատրաստելու։ Կը խորհի թէ պէտք կայ, ընդելու մէնիթիի սորատեսութեանը, նիքելէ դրամներու պատրաստութենէն յետոյ, որպէս զի չըփոթութիւն առաջ չգայ առուտուրի մէջ։ Դրամական խնդրով զբաղող յանձնաժողովը պիտի որոշէ այս կէտերը։ Ամէն պարագայի մէջ, 5 եւ 10 զրուշնոց դրամները մեծաքանակ պիտի պատրաստուին։ Նիքելի ձոյլերը քանի մը օրի Պոլիս պիտի հասնին։ Ցանձնաժողովին որոշումն յետոյ, դրամներու պատրաստութիւնը պիտի սկսի անմիջապէս։ Օսմ. կայս. Պանքան այդ դրամները պիտի քիչ գաւառներու մէջ։ Ելմտական նախարարութիւնը Պոլսոյ մէջ երկու երեք ամիս նոր դրամով պիտի վճարէ ամսական չակները։

** Դրամական յանձնաժողովը վերոյիշեալ հրապարակին վրայ տարբեր դրամի տաքնային, որոշած է որ այլ եւս ո՛ եւ է տարբերութիւն չգտնուի ոսկի եւ արծաթ դրամներուն մէջեւ։ Մեծիտէն 20 զրուշ եւ ոսկին 100զրուշ արժէք պիտի ունենայ։ Այդ արմատական միջոցը երկրին անտնտական դրութեան մէջ խանգարում առաջ բերելուն համար, ուրիշ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի, եւ անոր պաշտօնը պիտի ըլլայ մանրամասն օրինագիծ մը պատրաստել, որ Խորհրդարանին պիտի ներկայացուի։ Եթէ քուարկուի այդ օրինագիծը, յառաջիկայ ելմտական տարիէն սկսեալ պիտի գործադրուի։

ՁԱՐԾԱՆԻՆՈՎ, ԾՊՈՏՈՎՆԵՐԸ

Հանր. ապահովութեան անօրէնը կը ծանուցանէ. «Անցեալները, քանի մը պ. Բերայի փողոցներուն մէջ տեսնուեցան Թրքական ասրազ կրող քրիստոնեայ կիներ՝ անպարկեշտ դիրքի և ընթացքի մէջ։ Քնութեան ձեռնարկուեցաւ։ Ցայտնի է թէ ի՞նչ տեսակի նպատակի կը ձգտի ասիկա։ Հետեւաբար, կը ծանուցուի որ նմանօրինակ դիրքի ու ընթացքի մէջ գտնուողները հետապնդուելով պիտի պատժուին»։

ԱՐԵՒԵԼՔ,ի ԹԵՐԹՕՆ

(143)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏՈՒՄԱ

ԿՈՄՍ ՄՈՆԹԷ-ՔՐԻՍԹՈ

ԺԹ.

ՀԻՌՄԱՑԵՑԻ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ

«— Կենացդ, Տիավոլաչիօ, ըսաւ բոլորովին հանդարտ ձայնով մը։

«Ու գաւաթին պարունակութիւնը կուլ տուաւ, առանց ձեռքը դողալու։ Յետոյ կրակին մօտ նստելով, յարեց.

—«Ճայլ բաժինս տուէք. քալելէն ա խարժակս բացուեցաւ։

«— Կեցցէ՛ Բարլինի, գոչեցին աւազակները։

«— Աւելի լաւ. ընկեր ըսածդ առանկ ըլլալու է։

«Ամէնքը չրջանակ մը կազմեցին կրակին չուրջը, մինչ Տիավոլաչիօ կը հեռանար։

«Բարլինի կուռէր և կը խմէր, իբր թէ բան մը պատահած չըլլար։

«Աւազակները ապրութեամբ կը դիտէին իրենց ընկերը, այդ անզգածութենէն բան մը չհասկնալով, երբ (րենց ետին ծանր քայլափոխի մը ձայնը լսեցին։

«Ետեւէն դառնալով, տեսան որ Տիավոլաչիօն իր թեւերուն մէջ առած էր ծաղկաթի աղջիկը։

«Այս վերջինը դէպի ետ ծռած էր գլուխը և երկար մազերը մինչեւ գետին կախուած էին։

«Ո՛րքան կը յառաջանային կրակին առաջ բերած լոյսի չրջանակին մէջ, այնքան աւելի կը նշմարուէր նորատի աղջիկան և աւազակին ուժգնութիւնը։

«Այդ երեւոյթը այնքան արտակարգ և հանդիսաւոր թուեցաւ որ ամէն ոք տարի ելաւ բացի Բարլինիէն, որ շարունակեց նստած մնալ և ուռել, իբր թէ բան մը պատահած չըլլար չուրջը։

«Տրավոլաչիօ կը շարունակէր ամենախորունկ լռութեան մէջ յառաջանալ, աւազակապետին ոտքերուն առջեւ դրաւ Բիթան։

«Այն ատեն կրցաւ ամէն օր հասկնալ աղջկան և աւազակին ժժգունութեան պատճառը. Բիթայի ձախ ստիքին տակ դանակ մը խրթուած էր մինչեւ կոթը։

«Բոլոր այդքերը Բարլինի վրայ ուղղուեցան. գօտին մէջ գտնուած պատեանը պարապ էր։

«— Ահ, հիմա կը հասկնամ որ Բարլինի ի՞նչու հմար հա մնացած էր։

«Ամէն վարի ընաւորութիւն կարող է գնահատելու բուռն գործ մը։

«Աւազակներէն և ո՛չ մէկը Բարլինի արարքը չդատեցէր թերեւս, բայց ամենքն ալ ըմբունեցին եղածը։

«— Լա՛ւ, կա՛յ մէկը որ ալ կինը իմ ձեռքէս առնել ուզէ, ըսաւ Բարլինի ոտքի ելլելով և դիակին մօտենալով, ձեռքը ատրճանակներէն մէկուն բունին վրայ դրած։

«— Ո՛չ, քրոդ է ան, ըսաւ աւազակապետը։

«Այն ատեն Բարլինի իր թեւերուն մէջ առաւ աղջիկը ու կրակին արձակած լոյսի չրջանակէն դուրս հանեց զայն։

«Բուքումէթթօ սովորականին պէս պսակներ կարդալէ յետոյ, աւազակները պառկեցան կրակին չուրջը, իրենց վերարկուներուն մէջ փաթթուած։

«Կէս գիշերուն, պահակը արթնցուց ընկերները, մէկ վայրկեանէն աւազակապետը և ընկերները ոտքի կանգնեցան։

«Բիթայի հայրն էր որ իր աղջկան փրկանքը կը բերէր անձամբ։

«— Աւասիկ երեք հարիւր դահեկան, աղջիկս վերադարձուր ինծի, ըսաւ Բիթայի հայրը, քսակը Բուքումէթթոյի ներկարելով։

«Բայց աւազակապետը առանց դրամը առնելու, նշան ըրաւ մարդուն որ իրեն հետեւի։ Մերունին հնազանդեցաւ և երկուքը մեկնց հեռացան ծառերուն տակ, որոնց ոստերուն մէջէն լուսնի շողերը կը մղուէին։ Վերջապէս Բուքումէթթօ կանգ առաւ, ձեռքովը ծերունիին ցոյց տալով ծառի մը ստորոտը գտնուող երկու անձեր։

«— Բարլինիէն ուզէ աղջիկդ, ըսաւ աւազակապետը. անիկա հաւնի պիտի տայ քեզի։

Ու իր ընկերներուն քով դարձաւ Բուքումէթթօ։

«Մերունին անչարժ մնաց, աչքերը սեւեռուն։ Կը զգար որ անծանօթ, սնոհուն և անլուր դժբախտութիւն մը կը պատուաքէր գլխուն վրայ։

«Ի վերջոյ յառաջացաւ դէպի ծառերը զանգուածը, որուն ի՞նչ ըլլալը չէր հասկընար։

«Մերունիին ոտնաձայնը լսելով՝ Բարլինի գլուխը վեր առաւ. երկու անձերուն ձեւերը հիմա աւելի որոշակի կը ներկայանային ծերունիին կողմէ։

«Կին մը պառկած էր գետինը, գլուխը դրած մարդու մը ծունկերուն վրայ, որ նստած ու դէպի կինը ծռած էր. այդ մարդը գլուխը վեր առնելով՝ երեւան հանած էր այն կնոջ դէմքը, զոր կուրծքին վրայ կը սեղմէր։

«Մերուկը ճանչցաւ իր աղջիկը, իսկ Բարլինին ալ՝ ծերունին։

«—Բեղի կը սպասէի, ըսաւ աւազակը, խօսքը Բիթայի հօր ուղղելով։

«Ու օտարափով կը դիտէր Բիթան, ժժգոյն, անշարժ ու արիւնաթաթաւ, կուրծքին մէջ դանակ մը մխրճուած։

«Լուսնի շող մը կ'իյնար աղջկան վերայ և ամոյն ցոլքով կը լուսաւորէր զայն։

«— Բուքումէթթօ բռնաբարած էր աղջիկդ, և որովհետեւ կը սիրէի զայն, սպաննեցի, ըսաւ Բարլինի. աւազակապետն յետոյ ամբողջ խումբին կիրքերուն խաղալիկ պիտի դառնար։

«Մերունին չպատասխանեց, այլ ուրուական մի պէս դեմ դեղին կտնեցաւ։

«—Հիմա վրէժդ լուծէ՛ եթէ յանցաւոր եմ, ըսաւ Բարլինի։

«Ու աւազակը նորատի աղջկան լանջքէն քաշեց դանակը. յետոյ ոտքի ելլելով ծերունիին երկարեց դանակը, մինչ միւս ձեռքով լոգիկը մէկդի կ'ոռնէր ու մերկ լանջքը ցոյց կուտար։

«— Լա՛ւ ըրած ես, ըսաւ ծերունին խուլ ձայնով մը։ Ողջագուրէ՛ զիս զաւակ։

«Բարլինի գնաց երկու բրիլ առաւ, հայր ու սիրասար սկսան հողը փոխել կաղնիի մը ստորոտը, որուն խիտ ոստերը պիտի ծածկէին ծաղկատի աղջկան գերեզմանը։

«Գերեզմանը փորուելէն յետոյ, ծերունին առաջին անգամ համբուրեց իր աղջիկը. յետոյ սիրասարը համբուրեց. ապա մէկը ոտքէն, միւսը ուսերուն տակէն բռնելով, փոսին մէջ իջուցին զայն։

«Ցետոյ գերեզմանին երկու կողմը ծնրադրեցին և մեռելական աղօթքներ ըրին։

«Ու աղօթքը վերջացնելէն ետքը, հողը դիզեցին դիակին վրայ, մինչեւ որ փոսը լեցուեցաւ։

«Ցետոյ ծերունին ձեռքը երկարելով, ըսաւ Բարլինի.

«— Շնորհակալ եմ, զաւակս. հիմա առանձին ձգէ՛ զիս։

(Շարունակելի)

ՍԻԼԱՆԵԱՆ ԶԻՆԱԹՓՈՒԹԻՒՆԸ

Ներքին գործոց նախարարին հրամանով, որոյ ուեցաւ Սիլանիկէն զէնքերը հաւաքել։ Ճանձնաժողով մը պիտի հոկէ զինահաւաքութեան։ Նաև մը լեզուներով ծանուցումներ պիտի փակցուին, որպէս զի ժողովուրդը յանձնէ զէնքերը։ Քաղաքը վեց շրջանակի բաժնուած է զինահաւաքութեան առթիւ։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Թուրք թերթ մը ասոյգ աղբիւրէ կ'իմանայ թէ օսմ. կառավարութիւնը երկու ընդհանրական պիտի գնէ։

*** Թայմզ կ'իմանայ թէ Արմթրոնկ և Ուոթվօրթ էյսուիք տաւնը Թուրքիա զրկած է թնդանօթ ու ռազմամթերք, Ատիլ-Համիտ յաջաւորակը և էրթօղրուլ զրօսանաւը նոր դրութեամբ սպառազինելու համար։

*** Գերման ծովակալ Քօխ եւ իր սպաները առջի գիշեր, Լorելեյ պանականաւով Տարտանէլ գացին։ Երկու զրահաւորներուն պաշտօնական յանձնումը երէկ տեղի պիտի ունենար։ Գերման ծովակալը և սպաները Տարտանէլէն Գերմանիա պիտի դառնան։

ԿԱԳՂԱԳԱՂՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐՔԻՒԼԻՊԻ ՄԷՋ

Վաղչապետ Հաղգը փաշայի կողմէ Սալիթանին և Բ. Դուռը քաշուած վերջին հեռագիրներուն համաձայն, եւրոպական տերութիւնները, առանց բացառութեան, որոյած են խաղաղութիւնը պահպանել Արեւելքի մէջ եւ իրը իրաւարար լուծել այն խնդիրները, որոնք կրնան թշնամութիւն առաջ բերել պալքանեան տերութեանց միջեւ։ Վիէննայէն քաշուած պաշտօնական հեռագիր մը ալ կը հաւատայ թէ աւտարհուպարական կառավարութիւնը ամէն միջոցներով պիտի արգիլէ պալքանեան պատերազմ մը, զոր վնասակար կը նկատէ եւրոպական խաղաղութեան եւ իր քաղաքական ու տնտեսական շահերուն համար մասնաւորապէս։

ԵՊԱՐՔՈՍԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Եպարքոս Հաղգը փաշա Մարիենպատէն մեկնած է, յայտարարելով որ 16 օրուան դարմանումէն չատ օգտուած է։ Մեկնումէն առաջ, մեծ հանդիսութիւն մը տրուած է կոմս Ատալպերթ Շոթէրնպերկի կողմէ ի պատիւ Հաղգը փաշայի։ Ներկայ գտնուած են դիւանագէտներ ու աշխարհիկ անձեր։ Հաղգը փաշա Պերլինի օսմ. դեսպան Օսման Նիզամի փաշայի այցելութիւնը ընդունելով՝ երկարօրէն տեսակցած է։

ԲԱՄԲԱՍԱՆԸ

Պոլսոյ դատաւորին վճռագրին համաձայն, որ Սալիթանին մատուցուած է վաւերացուելու համար, եթէ լուսինը չաթի գիշեր տեսնուի, բամբասանը կիրակի օր պիտի սկսի։ հակառակ պարագային երկուշաբթի օրէն պիտի հաղորդուի։

ԿԱՅՍ. ՀԱՅԿԵՐՈՅԹ

Ի պատիւ գերման ծովակալ Քոխի սարքուած հացկերոյթը առջի իրիկուն տեղի ունեցաւ Տօլմա Պաղչէի պալատան մէջ։ Ծովակալը իր հետեւորդներով պալատ հասաւ։ Հարկ եղած պատիւներ ըլլալէ յետոյ ծովակալը Սալիթանին կողմէ ընդունուեցաւ իր հետեւորդներովը։ Ծովակալը կայսր ներկայացուց իր հետեւորդները։ Յետոյ հիւրերը առաջնորդուեցան սրահ մը, ուր Սալիթանին կողմէ նուիրուած պատուանշանները յանձնուեցան։ Ժամը 12ին սկսաւ ճաշը։ Սալիթանին աջակողմը նստած էր ծովակալ Քոխ և ձախ կողմը՝ Գերմանիոյ դեսպանատան դրագակատարը։ Ներկայ էին նախարարները ամենք, օսմ. ծառայութեան մէջ գտնուող գերման սպաները, պետական անձնաւորութիւններ և պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ։ Հացկերոյթի միջոցին կայս. նուագախումբը ընթր կատրներ կ'ածէր։ Յետոյ նուագահանդէս մը տեղի ունեցաւ։ Ժամը 4ի առեւտները ծովակալը եւ հետեւորդները մեկնեցան պալատէն։

ՆՈՐ ԲՐԿԱԹՈՒՂԻ

Տրապիզոնէն Էրզրում երկաթուղիի գծի չինութեան յատակագիծերը պատրաստող ճարտարագէտները Գոլիս դարձան և իրենց տեղեկագիրը տուին։ Ճարտարագէտները սա կարծիքը կը յայտնեն թէ պէտք չէ այդ գիծը Զօրլուն անցընել, ինչպէս որոշուած էր նախապէս։ Այդ գիծին չինութիւնը մեծ դժուարութեանց պիտի հանդիպի, ճամբուն վրայ դիրքուկ լեռներ գտնուելուն համար։ Ուստի այդ ճարտարագէտները կը յայտարարեն որ այդ գիծը անցուի Թիրէպոլուէն, կիւմիւշխանէէն եւ Էրզրումէն։ Այդ գիծին չինութիւնը յառաջիկայ տարի պիտի սկսի։

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀՍՈՒԱԳԻՐ

Սալիթանը հեռագիրով շնորհաւորեց Դարատաղի թագաւորը, իր ամանութեան յիսնամեակին առթիւ։ Դարատաղի թագաւորութիւնը շնորհակալութեան հեռագրով մը պատասխանեց։

ՊԷՊԷՔԻ ՊԱՐՏԷԶԸ

Մոլեզիրքը հաստատուած այս պարտէզը հիանալի տեսարան մը ունի։ Բլրակները առաջնակարգ են և գիները չափաւոր։ Մայիս 30/12 յունիսէն սկսեալ, ամբողջ ամրան եղանակին նուագ ամէն ուրբաթ ու կիրակի օրերը, ժամը 8էն (Ք. Թ)։ Մուտքը ազատ է։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ԾՆՆԴԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒՑԻ ՄԷՋ.— Ցոյն կին մը, առջի առաւօտ, Բերա, Թրամուէյին մէջ աղաբերքի ցաւերը բռնելով, մանչ պաւակ մը ծնաւ։ Թագաւորը բռնելով մանչ պաւակ մը իրաւ կինը և հիւանդանոց գնաց։

ԱՇԻՐԱՆ.— Անցեալ գիշեր, Բերա, ձիհանկիր թաղը, Թուրքի մը տան մէջ ձեղունէն կախուած լամբարը վար իյնալով անկողնին վրայ, հոն պառկած տասը տարեկան աղջիկ մը զգեստները բռնկեցան։ Մայրը օգնութեան հասաւ, բայց իր զգեստները բռնկեցան։ Երկուքն ալ ծանր այրուցքներ ստացած ըլլալով առջի օր մեռան հիւանդանոցին մէջ։

ԴՈՂՈՒԹԻՒՆ.— Անցեալ կիրակի օր գողեր մտնելով Հայաթ Փաշա մահալէ մը, փայտի բնակարանը, 250 ոսկի, 20 ոսկիի պանդարա և հնագիտական առարկաներ գողցան։ Տնեցիները բացակայ էին։

ԴՈՂ. ԹԱՐԳՄԱՆԸ.— Օգոս. 9ին Բարիզ կը հասնէր մրցեղենի վաճառական մը, օսմ. հպատակ Պ. Ասատուր Ցերբէրեան, իր երեք զաւակներուն ընկերակցութեամբ։ Արժանթինէն կը հասնէին անոնք։ Վաճառականը ճաշարանի մը մէջ ճաշած ատեն ծանօթացաւ Երուանդ Պալեօղեան անուն թարգմանի մը, որ առաջարկեց Բարիզի մէջ առաջնորդել օտարականին։ Այդ առաջարկը ընդունուեցաւ։ Հետեւեալ օրը, թարգմանը պանդոկ գնաց, և. վաճառականին կարճատեւ բացակայութենէն օգուտ քաղելով, որ մօտակայ սենեակը գացած էր, անոր քսակը կողոպտեց և կծիկը գրաւ։ Քսակը կը պարունակէր 5079 ֆրանք և 25 անգլ. ոսկի։ Վաճառականը ոստիկանութեան ի մաց տուաւ։ Ոստիկանութիւնը կը փնտռէր գող թարգմանը, երբ այս վերջինը, օրին մէկը, վաճառականին դիմաց ելաւ փողոցին մէջ։ Թարգմանը ձերբակալուաւ, որ վաղմի չարագործ մըն է։ Վայէն գտնուեցան գողերու յատուկ բանալիներ ու առարկաներ։ Գողցուած դրամը անհետացած էր։ Թարգմանը՝ իր բնակատեղին չյայտնելուն համար, բանտարկուեցաւ։

ԱՋԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՒՈՒՐ ՊԱՏՇԵԱՒԻ

Միացեալ Ընկերութիւնը ազգու կոչով մը դիմում կ'ընէ Հայ ժողովուրդին եւ անոր օժանդակութիւնը կը խնդրէ սկսած գործը աւելի ընդարձակ սահմանի մը մէջ առաջ վարելու համար։

Կ'արժէ որ այս կոչը անպատասխանի չմնայ։ Միացեալ Ընկերութիւնը մեր ազգային օգնակարգացոյ հաստատութիւնն է և իր կատարած գործը ամէն քննադատութենէ վեր է։

Իր կոչին մէջ Ընկերութեան Տնօրէն Ժողովը հանրօտ կերպով տեղեկութիւններ կուտայ երկամեայ գործունէութեանը մասին։

Ընկերութիւնը այժմ ունի 56 վարժարան, 5097 երկսեռ աշակերտներով և ստանձնած է Կիլիկեան վեց Որբանոցներու դասագիրքերու եւ դպրոցական պէտքերու հայթայթումը, որ պատսպարած են 719 որբեր։ Միացեալ Ընկերութեան ներկայ տարեկան հաստիքը եղած է 4223 ոսկի և ծախքը 3695 ոսկի։ Որովհետեւ դպրոցներէն մաս մը դպրոցական տարեշրջանի սկսումէն ամիսներ յետոյ բացուած, կարելի եղած է 533 ոսկի գումարի առաւելութիւն մը ունենալ ներկայ պիւտճէով, սակայն նոյն համեմատութեամբ այս հաստատութեանց տարեկան ամբողջ ծախքը պիտի ըլլայ 4561 ոսկի։ Ընկերութիւնն ունի մօտ 2500 ոսկիի պահեստի գումար մը։

Ընկերութեան վարժարաններուն մէջ կը պաշտօնավարեն 195 ուսուցիչ, ուսուցչուհի եւ պաշտօնեայ։ Միացեալի վարժարանները կը գտնուին Տարօնի, Սասունի, Սղերդի, Կարնոյ, Տերսիմի եւ Կիլիկիոյ շրջանակներուն մէջ։

Ինչպէս կը տեսնուի այս համառօտ տեղեկութիւններէն, Միացեալը արդէն իսկ գործունէութեան բաւական ընդարձակ շրջանակի մը մէջ կը գործէ։ Սակայն երբ նկատի առնենք վարժարանի համար եղած պահանջմունքներն ու պէտքերը, պիտի տեսնենք որ ներկայ վիճակին մէջ Միացեալի կատարած գործը չատ աննշան է։ Եւ ասոր համար ահա՛ հարկ է ոյժ տալ Ընկերութեան։

Մեր ակնարկած կոչին մէջ կը գտնուի ցանկ մը ուր նշանակուած են վարժարանի բացման համար ընկերութեան դիմում ընող գիւղերու անունները։ Այդ գիւղերէն չատերը բացարձակապէս զուրկ են դպրոցէ և մինչեւ իսկ գիւղացիք անեղեակ են իրենց մայրենի լեզուին։ Այդպէս կը տեսնէք թէ Կարնոյ 6 գիւղերէն, Մուշի 7 գիւղերէն, Սասնոյ 16 գիւղերէն, Բաղէշի 6 գիւղերէն, Վասպուրականի 11 գիւղերէն, Տիարպէքիրի 42 գիւղերէն, վարժարանի խնդրանք կայ։ Նոյնպէս Մալաթիոյ, Տիւրիկի, Եդեսիոյ, Սեբաստիայի, Կիւրինի, Խարբերդի, Երզնկայի, Քլիի, Տէրսիմի և Կիլիկիոյ բազմաթիւ գիւղերէն դիմում եղած է դպրոցի բացում խնդրելով։

Եւ ընկերութիւնը կարող չէ գոհացնել ուսման եւ կրթութեան ծարաւի այս գիւղացիները որովհետեւ իր հաստիքի աղբիւրները սահմանափակ են։ Ասոր համար՝, ինչպէս Միացեալ Ընկերութիւնը կը գրէ իր Կոչին մէջ՝ «Ամէն Հայ, ա՛ռ որ ալ գանուի, ինչ դասակարգի ալ վերաբերի, աղքատ ըլլայ՝ կամ հարուստ, ազնո՛ւ ըլլայ կամ գիտուն՝ կրօնական և քաղաքական ինչ դաւանանքի ալ պատկանի կարող է և թէ պէտք է որ միանայ Միացեալ Ընկերութեան։ Իւրաքանչիւր Հայ անհատի կողմէ կանոնաւոր ամսավճար մը, որքան ալ աննշան ըլլայ, երբ վճարող անդամներու թիւը տասնեակ հազարներով հաշուի, Ընկերութիւնը նիւթապէս ապահովուած՝ ի վիճակի պիտի ըլլայ մշակ տալ ազգային կրթական գործին զարգացման և կեդրոնացման։»

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԱՆՊԱՏԿԱՌ ԲՈՂՈՔ ՄԸ

Հ. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ՓՈԽԱՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ

Մանօթ ճուղուպլիսթ Հրանդ Մարգարեան Պաարիարքարան գիր մը ուղղելով բաղդրեր է Տ-սես. Խորհրդոյ կողմէ իր մասին տրուած վճռին դէմ։ Այդ գիրը ծարար պայտօնեան փոխանակ փառք տալու իր մասին տրուած վճիռին, որ չափազանց մեղմ է,— պարզապէս վարում— կը պահանջէ եղեր օր ի վարձ իր երկարամեայ քրտնաջան՝ ազգանուեցութեան ազգ. անտուկը դրամական փոխարինութիւն մը ընէ, ինչպէս կրնան ուրիշ նմանօրինակ հաստատութիւններ։ Ցանգնութիւն լսուածն ալ այսչափ կըլլայ։

Կ. ԲԱՆՍՄԱՀԱՏԱՆ Ի ՊՈԼԻՍ

Եանէպոլի ծանօթ բառարանին պատրաստիչ Պ. Կ. Բանսմահատան Պոլիս եկած է Բարիզէն, հետը բերելով իր պատրաստած բառարանին երկրորդ մասը, որուն համար եւս մէկ քանի հարիւր ոսկի պիտի պահանջէ եղեր ազգէն։ Ինչպէս գրեցինք արդէն այդ բառարանը, բան մասնագէտներու գնահատման, ո և է գիտական կամ բանասիրական արժէք չունի։ Պ. Կ. Բանսմահատան, Պոլիս օտար կոխածին պէս դիմած է Պաարիարքարան դրամները առնելու համար։

ԲՈՐԱՑԻ ԴՈՐԾԵՐԸ

Բերայի Թաղ. Խորհուրդին և կալուածոցին դիւանները ներկայ գտնուեցան Տնտես. Խորհրդոյ երէկ նիստին և այս առթիւ խորհրդակցութիւններ կատարեցան Բերայի Թաղ. Խորհուրդին կողմէ ասկէ առաջ պահանջուած ամսական 50 ոսկիի յաւելման և 500 ոսկի պարգեւի մը վճարման մասին։ Տնտեսական Խորհուրդը որոշեց որ վարժարանին 500 ոսկի պարգեւը տրուի կալուածոցին կողմէ։ իսկ դպրոցի պիւտճէին վերայ նախապէս Թաղ. խորհուրդի կողմէ 30 ոսկիի յաւելման առաջարկը ընդունելով մերժեց վերջին անգամ խնդրուած 50 ոսկիի յաւելումը, նկատելով որ կալուածոցն ալ կը յայտարարէ թէ ի միջոցները չեն ներեր։

ՆՊԱՍՏ

Նպաստից յանձնաժողովը Զէյթունի մէջ հաստատուելիք գործագործարաններու չինութեան համար 60 ոսկի զրկեց, տեղւոյն առաջնորդին կողմէ եղած խնդրանքին վրայ։

ՊՕՏԻՐՈՒՄԻ ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ

Պօտրումի հայ բանտարկեալները, չափազանց խեղճ կացութեան մէջ կը գտնուին, ինչպէս կը տեղեկանանք Պաարիարքարան հասած նամակներէ։ Ս. Պաարիարք նոր յանձնարարութեամբ Նպաստը 15 ոսկի զրկեց։

Ա.ՀՄԷՏ ԲԻԶԱՆ ՊԷՆ

Իզմիրի Առաջնորդը, Ա.Հմէտ Բիզա պէյի ի պատիւ տեղւոյն Քաղաքապետութեան կողմէ տրուած հացկերոյթին Բիւմէր-Բալասի հանդիսութեանց սրահին մէջ հեռաւոր բաժականաս արտասանած է։

«Յարգելի հայրենակիցներ

«Քաղաքապետութեան կողմէ ի պատիւ Օսմ. Բարլամէնթի մեծանուն Նախագահին տրուած սոյն փայլուն հացկերոյթին առթիւ քաղցր պարտք մը կը հանդիսանայ, եւ ալ յանուն Իզմիրի հայութեան մեր անկեղծ զգացումները յայտնել։ Ա.Հմէտ Բիզա պէյ ազատութեան ճշմարիտ առաւիրաններէն մին է, որովհետեւ ան ի սէր իր ամենասիրելի հայրենիքին չը հանդուրժելով բռնապետական բէժիմի վարչագու թիւններուն, իր եռին Թողուց ամէն բան ետեւ, ընտանիք, հանգստութիւն և քանէ աւելի տարիներ օտարութեան մէջ թափառեցաւ, կրեց ամէն զրկանք ու դժուարութիւն և սակայն անվտանգ գիրեր և ցորեկ աշխատեցաւ իր պաշտելի հայրենիքին փրկութեան համար, և փառք Ամենակարողին, այսօր կատարելապէս պսակուեցան իր և իր անձնուէր ընկերակիցներուն օրհնեալ ջանքերը։ Բռնապետութեան յաւէտ անիծեալ բէժիմին ներքեւ չարաչար տառապող և խղճահարուող Հայազգն է որ ամենէն աւելի կրնայ յարգը գիտնալ այսօրուան ամենաազդրական ապատ բէմիրին չնորհած բարիքներուն և միանգամայն գնահատել այն նոկայ և յաւէտ օրհնելի դերը զոր Ա.Հմէտ Բիզա պէյ ունեցաւ իր ա՛ծնէլէ ընկերներով։ Այս զգացումներով և գիտակցութեամբ ուրեմն, օգուտ քաղելով սոյն հանդիսաւոր առիթէն, յանուն ազգակցաց բաժակս կը պարպեմ հայրենեաց փրկիչ Ա.Հմէտ Բիզա պէյի թանկագին կենաց, ի բոլոր սրտէ մաղթելով Ամենաբարձրեալէն որ ի պարծանս Օսմանցիութեան խիստ երկար և երջանիկ տարիներ պարգեւէ իրեն և իր նըմաններով զարդարէ այս պաշտելի հայրենիքը»։

*** Առաջնորդը ընկերութեամբ փոխանորդ հօր, Ասպետ Գ. Գալպիի և Ն. էֆ. Ներսէսեանի՝ ազգերթ մաղթելու գացած է Ա.Հմէտ Բիզա պէյի երբ ռումանական շոգենաւով մեկներ է դէպի Պոլիս։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

Երուսաղէմէն կը գրեն Դաշիճէի.— «Յուլիսի վերջերը վանքին մէջ այլ և այլ տեղեր թղթի կտորներ կը գտնուին, պատին փակցուած կամ գետին ձգուած, անձնական կիրքեր յաղեցնելու համար նեռուած այդ թղթի կտորներով կ'ուզեն քանի մը ծերունի վարդապետներու եւ միաբաններու բարոյականին դպլիլ, իսկ Տրդատ Սրբազանին հասցէին խօսքեր կը ան անվայելապարունակէին։ Այդ թղթերը։ Տրդատ Սրբազան նախ չուզեր կարեւորութիւն ընծայել այդ լրբանի ու անբարոյական գրբուածքներուն, բայց քանի մը օր եաք տեղէ մը կը գտնէ (ժելաթին) գծագրութիւն մը եւ նամակ մը։ Նախատական բառերով լեցուն։ Կրկին ո և է մէկու բան չի յայտներ, այլ յարմար ժամանակի կը սպասէ. յուլիս 31ին երեկոյեան բոստաչին կատարեալ միւնոյն գծագրութիւնն ու նամակը, անմիջապէս 6 վարդապետներէ մանաւանդ մը կը կազմէ և կ'սկսի քննել այլ եւ այլ կասկածելի անձեր. վերջապէս Անդրանիկ անունով Պոլսեցի մը։ որուն մեղադրութեան վրայ չատ փաստեր ունէին բոլոր միաբանները կը խոստովանի որ ինքը նեռած է այդ թուղթը, բայց չըսեր թէ ո՞վ տուած է իրեն։ Անմիջապէս կը բանտարկեն վանքին մէջ և իր դրամները գրաւել եւ զինք կառավարութեան յանձնել կը սպառնան, որուն վրայ կը խոստովանի թէ Սերովբէ վրդ. Սամուէլեան տուած է իրեն...։ Սերովբէ վրդ.։ այդ անպատկառ գերապայծառը որ անգամ մը վանքէն փախչելով պապականալէ յետոյ լատին կղերի տարազով կրկին Երուսաղէմ կուգայ եւ այլեւայլ անձանց միջնորդութեամբ կրկին վանք կընդունուի. 80 տարեկան ծերունի վրդ.ին բարոյականը կը քննդատէ, չգիտեր չյիշեր արդեօք, իր բարոյականին նկատմամբ Պաղատաէն Պատրիարքարան զրկուած նամակները։ Որովհետեւ ձեռագիրներու թանգարանին բանալին կուզեր ասկէ ամիս մը առաջ և Տրդատ Սրբազան ալ գիտնալով իր անվստահելիութիւնը, չի յանձներ, որով կ'ելնէ Տրդատ Սրբազանը ու քանի մը ծերունի վարդապետներ կ'անարգէ։ Ազգին ներկայացուցիչներ անպատուող եւ անմեղներ զրպարտող այդ անամօթը հարկ է անպատիժ չթողուլ։»

ԱՆՄՐՑԵԼԻ Է ՃՇԱԿ ՆՈՐ ԴՐԱԿԱՆ ՆՈՒԻԵԼԱՆ, Բ. Հատոր, գին 10 ղրուշ։ Երեք հատորի բաժանորդագին 20 ղրշ։ Դիմել Ս. Դաւթեանին, Թիւ 12, Սէթեան խան։

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

Ստացանք Պ. Պալենց գրասան հետեւեալ նոր հրատարակութիւնները.

«Վառաջորդ ընթերցանութեան և թարգմանութեան Անգլիերէն լեզուի». հեղինակ՝ Տիրան Մուրատեան, գին 3 ղրշ.

«Նոր քերականութիւն արդի հայերէն լեզուի», Ա. եւ Բ. մաս, հեղինակ՝ Յովհաննէս Գաղանճեան, գին 7½ ղրշ.

«Նոր դասագիրք Հայոց պատմութեան», Բ. տարի. հեղինակ՝ Կ. Հ. Բասմաճեան, գին՝ 6 ղրշ.

Le Français, Բ. մաս (Միջին Ընթացք) գին՝ 5 ղրշ.

Սոյն գրասունը մօտ օրէն ի լոյս կ'ընծայէ Թ. Ց. Թոլոթոյի գլուխ գործոցը «Յարութիւն», թարգմանութիւն՝ Երուանդ Օտեանի։

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

Կովկասեան գրավաճառանոցը ստացած է մեծ քանակութեամբ՝ Տպիչէն Տ. Սահակ Բ. Սահակեանի Հին ուխտի Սրբազան պատմութիւնը՝ թրքայ բարբառի վերածուած 70 ընտիր պատկերներով։ Յարդ եղած հրատարակութեանց մէջ ամենառաջին դասագիրք մըն է. գին 5 ղրուշ. ուսումնարաններու համար հարիւրին 15 ղեղուշ։ Նաեւ Կովկ. եաղ գրավաճառանոցի հրատարակութեամբ լոյս տեսած է Առողջապահական Ուղեցոյց բոխախի համար, Տ. Մ. Հիւսլէի թարգ. Ց. Քիւրքճեանի գին մէկ ղրուշ. կը գտնուին բոլոր գրատուներու մօտ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԿՐԵՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԵՒ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՆԵՑ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Կրետացիներու ընտրութեան առթիւ Բ. Դրան վերջին ծանուցագրին պատասխանած են Իտալիա և Ռուսիա։ Յիշեալ տէրութիւնները կը յայտնեն թէ ինչպէս Բոլիեարկիսի նախագահ Վենիզէլոսի հնչեցնած պատգամ ըլլալը հաստատուած է և թէ անոնք կրնային հետ իրենց ունեցած յարաբերութիւնը պիտի խզեն, իսկ երեք օսմ. հպատակ ընտրելիներու մասին պիտի չանան որ անոնք կամ հրաժարին և կամ չեղեալ նկատուի անոնց ընտրութիւնը։

ԳՈԼԵՐՈՒՆԻ ՆՈՐ ԳԼԻՊԵՐԸ

ԷՐԶՐՈՒՄԻ ՄԷՋ

Էրզրում, 16 օգոստոս.— Էրզրում քաղաքին մէջ, վերջին քանը չորս ժամուան ընթացքին, քսլերայէ չորս նոր գէպքեր ծագած են առողջապահական քննիչին տեղեկագրին համաձայն։ Բաւնի Վէլի Պաշա գիւղը քառասունը ութը ժամուան ընթացքին մէջ երկու մահ պատահած է, Նամէրվանի Խան գիւղն ալ մէկ մահ և երկու դէպք։

*** Էրզրում, 18 օգոստոս.— Այսօր Էրզրումի մէջ քոլերայի 5 դէպքեր պատահեցան, նախապէս հիւանդացողներէն մէկը և այսօրուան վարակեալներէն երեք հոգը մեռած է, առողջապահական քննիչին տեղեկագրին համաձայն։ Իւ-Սուի մէջ քոլերայի բռնուած երկու անձերու վիճակը թէեւ քիչ մը բարւոքած, սակայն գիւղը քարանթինայի տակ առնուած է։ Երեկ առաւ Բիւլիքի մէջ քոլերայի մէկ դէպք պատահեցաւ և հիւանդանոցին մէջ մեռաւ վարակուածը։

ՏԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆ

Պարսից Շահին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, երեկ օսմ. պատգամաւորը կէս օրին թնդանօթ արձակեց։ Սալիթանին և կառավարութեան կողմէ մէյ մէկ ներկայացուցիչ Պարսից դեսպանատունը երթալով շնորհաւորեցին։

ԴԱԳՏՆԻ ԳՕՄԲԵՒ

Բէօրբիւլիի մէջ խառվարական գալտնի քօմիտէ մը երեւան հանուած էր, ինչպէս ծանուցինք սակէ առաջ։ Այդ քօմիտէին նպատակն էր պեռական և կարեւոր չէնքերը քանդել պայթուցիկ նիւթերու միջոցաւ։ Քօմիտէին թղթերը, զէնքերը և կնիքը գրաւուած են։

ՅՍՐՔԱԿՈՒՄ

Երէկ Բ. Դրան եկած հեռագրէ մը կը տեղեկացուի թէ Քրմանշահի հաքիմը իր մարդացոյով տեղւոյն նահիին հաքիմին մարդոց վրայ յարձակած է։ Մանրամասնութիւնները կը պակսին։

ԲԱՑԻՔՆԵՐԸ ՉԻՆԵԻ ՏԱԿ

Որոշուեցաւ Ա., Բ. և Գ. զօրաբանակներու բէյիի գունդերը զէնքի տակ կոչել։

ՀԱՄԱՒԱՂԷՆՑՆԵՐԸ

Լսուած ըլլալով որ Սիլէյմանիէի համավէնտ այրիթիները կը պատրաստուին ապատանութիւն գործելու, որոշուեցաւ ամէն միջոց ձեռք առնել, որ և է ապատակութեան տեղի չտրուելու համար։

ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԱԴԱՊԱԶԱՐԻ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՅԵՐԵԿՆԱՑ

Նեան Թաս, Հարպիէ Ճաssէսի, 12 եւ 14

ԵՕԹՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս վերամուտը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Սեպտեմբեր 1ին։

Տնօրէնը վարժարանը կը գրանուի ամէն բշ. դշ. և ուր. կէս օրէ առաջ, աշակերտաց արձանագրութիւնը կատարելու համար։

Մանչ աշակերտներ կ'ընդունուին մինչեւ 10 տարեկան.

Հեռաւոր տեղերէ վարժարան յանախող աշակերտաց երթեւեկութիւնը դիւրացնելու համար, վարժարանս կոզմէ կառք մը տրամադրելի է մասնաւոր վճարմամբ։ Գաւառացի ծնողք թղթակցութեամբ կամ ներկայացուցչի միջոցաւ կրնան բանակցիլ։

Հիմն. Տնօրէն

Յ.Գ. Նիկողոսեան

1—5

ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ

Մանիֆաթուրայի և տեղանաւորական գործերով զբաղող համբաւաւոր Տան մը մէջ երկար տարիներ պաշտօնավարած փորձառու համարակալ մը որ բացի հայերէնէ գիտէ նաեւ տաճկերէն և ֆրանսերէն լեզուներն և հմուտ է կալուածական գործողութեանց ևն. շաբթուան մէջ մի քանի օր տրամադրելի միջոց ունենալով, կը փափաքի այցելու պաշտօն ստանձնել չափաւոր պայմաններով։ Խիստ պատուաւոր յանձնարարութիւն և երաշխաւորութիւն։ Դիմել խմբագրատուն։ 12—12

ՌԻՔԼԷՍ 4-40
RICQLÈS
ՄԷՆԹԱՅԻ ԱԼՔՕԼ
ՄԱՔՍԻԼ ԿՈՒՏԱՑ
որովայնի ցաւերը կը բժշկեն։ Քօֆէյալ եւ fojերիկնէ կ'պահպանեն
ՊԱՀԱՆՋԵԼ Ռիքլէսի ՄԷՆԹԱՅԻ ԱԼՔՕԼԸ 70 տարուան ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՎԻՔԹՈՐ ՊԻԻՐԿԷՆԻԻ
ԿՕՇԻԿԻ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ
Բերա, մեծ փողոց, թիւ 386,
Ղալաթիա, Քարաքէօյ, թիւ 17
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԳՈՄԲԵՒՆԵՐՆ ԵՒ ՖԻՐԱՆՍԱԿԱՆ ԼԱՒԱԳՈՒՆՆԵՐ ՈՒ ԱՄԲԱՆԻՆ ՎԱՃԱՌԱՐՈՒՆ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ

ՍՈՅՆ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ
ԿԸ ԾԱԼՈՒԻՆ ՆԱԵՒ
ՌՈՒՄԱՆԱՆ ԼԱՍԹԻԿՆԵՐ
24—2

ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՄԵԾ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ
Կալաթա, Եիւսքէ-Գալտրըրմ, թիւ 45
Սոյն աշխատանոցին ոսկը երկար տարիներ Եւրոպայի զանազան արուեստանոցներու մէջ աշխատելէ յետոյ ստեղծ մը ի վեր հաստատուած է Կալաթա, Եիւսքէ-Գալտրըրմ։ Իր աշխատանոցին մէջ կը փորագրուին ամէն տեսակ գործեր նուրբ և ճաշակաւոր, ինչպէս նաեւ քիմիական մեթոտներով զինկոկրաֆիէ կաղապարներ։ խնամեալ արագրութիւն։ Քարուշէ կնիքներու փորձ վարպետներ անմրցելի կը դարձնեն քարուշէ կնիքներու գործերը։ Մէկ լեզուով կնիք մը կոր կամ ուրիշ ձեւ 6 ղրշ., երկլեզուեայ կնիք մը 8 ղրշ., երեք լեզու քարուշէ կնիք մը 10 ղրշ.։ Տպագրութեան արագաթիւ մեքենայով մը օժտուած է արուեստանոցը, ուր կը տպագրուին ամէն տեսակ գործեր. ուժ տրուած է աւելի առեւտրական տպագրութեանց. 60 ղրշ.էն վեր տպագրութեան գործ ապպարդներուն քարուշէ երկլեզուեայ կնիք մը կը նուիրուի։ Գաւառներէն յանձնարարութեանց կը սպասուի։
ՀՍՅԿ. ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՅԻ ՏՆՕՐԷՆ-ՎԱՐԻՉ
ԳԷՈՐԳ Ն. ԲԻԹԻՔՃԵԱՆ
Փորագրիչ-տպագրիչ
50—26

166 ՂՐՈՒՇՈՎ
ՀԱՐՍՏԱՆԱԼՈՒ ՄԻՋՈՑ
Հոլանտական Քրէթի Ծօնսիէի իւրաքանչիւր պարաթիւղին արժէքը 166 ղրուշ է, սակայն ամէն վիճակահանութեան առեն 2000 թիւ պարգեւ կը չտրի, այսինքն եգիպտական Քրէթի Ծօնսիէէն 1479 թիւ և Բուէնոս Այրէսի երկաթուղիի պարաթիւղներէն 115 թիւ աւելի։ Թուրքիոյ մէջ հոլանտական պանքա չգտնուելուն, մեր ընկերութիւնը ամէն առեն կը վերադարձնէ Հոլանտական Քրէթի Ծօնսիէի թուղթերը՝ լաւագոյն դիներ վճարելով։ Այդ պարաթիւղներու աւանդ առնելով մէկ ոսկի փոխ կուտայ և տարեկան հարիւրին 6 տոկոս կը վճարէ։ Ուրիշ պարաթիւղներ ստոյգ ըլլալով՝ ամէն տարի վեց անգամ բրօմէս կ'առնէք և այսպէս 60 ղրուշ կը կորսնցնէք։ Ուստի Հոլանտական Քրէթի Ծօնսիէի ամէն կերպով երաշխաւորուած պարաթիւղներէն գնեցէք, 166 ղրուշ վճարելով։ Ամբողջ 70 տարի ուրիշ դրամ չվճարելով, սա լեցուն պարգեւներէն մէկը պիտի չտրի.—

250000	ֆր.ի պարգեւներ		70 անգամ
150000	»	»	»
125000	»	»	»
100000	»	»	»
75000	»	»	»
62500	»	»	»
10000	»	»	420 »
1000	»	»	2100 »

Ասոնցմէ զատ ուրիշ չատ մը պարգեւներ ալ կան։ Այդ պարաթիւղներէն դնելու և մանրամասն տեղեկութիւն ստանալու համար պէտք է դիմել Ղալաթիա Քիւլիք Թիւնէլ խան, Թիւ 7, Բօրիւլեր Օթօման Սօսիէթէ ան գոմանդիթ, (Crédit populaire ottoman, société en commandite). Գաւառներէն չեք կամ մանտաթօթ զրկելու է, պարաթիւղները ստանալու համար։ Ամէն կողմ

ԳԻՇԵՐՕՐԻԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԻԽԻԹԱՐԵԱՆ ՀԱՅ
Ի ՓԱՆԿԱԼԹԻ
Վաւերացում խնդրուած է Կրթական Նախարարութենէն

Վիեննական Մխիթարեան Միաբանութեան նորընծիր Վարչութիւնը որոշած է իւր Կ. Պոլսոյ Վարժարանին նոր գծով մը եւ ժամանակիս նորագոյն պահանջմանց՝ գոնացում տալ։ Ուստի վարժարանիս Տնօրէնութիւնը Միաբանութեանս այս փափաքին համեմատ՝ իւր մասնաւոր կէտ նորատակի պիտի ընէ նպաստ՝ լեզուները, եւ ի մասնաւորի Հայերէն եւ Տաճկերէն եղուաց զարգացումը. երկրորդ՝ մաթեմատիկական բարձրագոյն գիտութեանց նոր մղում մը պիտի տայ. երրորդ՝ իւր բոլոր մտադրութիւնը պիտի դարձնէ դպրոցական ներքին եւ արտաքին բարեկարգութեան, հսկելով ալակերտաց վրայ հայրական սիրով խառն խստութեամբ եւ ուղղութեամբ։

Վարժարանս ունի արդի երկրորդական վարժարաններու (école secondaire moderne Realschule) ծրագիրը, միջավայրիս պիտոյիցը յարմարեալ. եւ կ'աւանդուին.

Ա. ԼԵԶՈՒՆԵՐ.— Հայերէն, Տաճկերէն, Գաղղիերէն, Գերմաներէն, Անգղիերէն Արաբերէն, և Պարսկերէն (վերջին երեքը սահմանական են միայն երկու բարձրագոյն դասարանաց համար)։

Լեզուաց ուսումը դիւրացնելու համար, մեծ բաժին մը տրուած է թարգմանութեանց ճիւղին եւ ի մասնաւորի Տաճկերէնի, Գերմաներէնի եւ Հայերէն գրաբարի թարգմանութեանց։

Բ. ԳԻՏՈՒԹԻՒՆԵՐ.— 1) Մաթեմատիկանք.— Պարզէն մինչեւ բարձրագոյն թուաբանութիւն, գրահաշիւ, երկրաչափութիւն (մինչեւ նկարագրական.— descriptive) եւ երեքանկիւնաչափութիւն։

2) Բնական գիտութիւնք.— Բնական գիտելիք (հմտաւոր մարդաբանութեամբ) կենդանաբանութիւն, բուսաբանութիւն, հանքաբանութիւն, երկրաբանութիւն, ուղեղաբանութիւն եւ տարեք առողջապահութեան, տեղագրութիւն popolrաֆի)։

3) Առեւտրականք — Հաշուակալութիւն, առեւտրական ալխարհագրութիւն, թղթակցութիւն (Տաճկերէն, Գաղղիերէն եւ Գերմաներէն) եւ արուեստասէրութիւն (technologie), առեւտր. իրաւունք։

4) Պատմականք.— Ա. Տնտմային եւ Ընդհանուր Պատմութիւն (հին, միջին եւ նոր դարու)։

Բ. Պատմութիւն տոմսային դպրութեան եւ օտար ազգաց մատենագրութեանց։

Գ. ԴԵՂԱՐՈՒԵՍՏՐ.— 1) Ուրուագրութիւն գծականոնն հանդերձ (dessin linéaire)։

2) Երաժշտութիւն.— Դաշնակ եւ քնար (օչ սոֆպղական),

Դասերը Գաղղիերէն եւ Գերմաներէն լեզուաւ կ'աւանդուին, իսկ Հայերէն եւ Տաճկերէնն իրենց յատուկ լեզուներովը։

Վարժարանս մէջ կը դասախօսեն իւր 22 ներքին եւ արտաքին ուսուցիչներ։

Վարժարանս կը բացուի 1910 Սեպտեմբեր 114ին։

Նորատուս ալակերտաց ընդունելուան համար՝ կարելի է խօսիլ ամէն օր մինչեւ կէսօր։

Ա. ՎԱՐԴԱՆ Վ. ՄԵԼՔՍԵԹՆԵԱՆ
Արեւելեան Վիեննական Միխիթարեան Վարժարանին
7—15

ՍՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՄԱՐԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ Ն ԲԱՖԷ ՕՐԸՆԿ

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Ֆրիժի, օգոս. 16ին, Մարսիլիայէն հոս կը ժամանէ։

Իօնի, օգոս. 23ին, Նավարինոյէն և Պաթումէն։

Իմիրէքի, օգոս. 30ին, Մարսիլիայէն։

Ֆրիժի, սեպտ. 6ին, Նավարինոյէն և Պաթումէն։

Իօնի, սեպտ. 13ին, Մարսիլիայէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Օգոստոս 13ին, լաբաթ իրիկուն, ժամը 4ին, Կոլ չոգենաւը, նաւապետ Ճինլիանի, դէպի Զանկուլաբաք, Իմնէպոլը, Կիրասուն, Սամսոն և Տրապիզոն։

Օգոստոս 17ին, դշ. իրիկուն, ժամը 4ին, Ֆրիժի չոգենաւը, նաւապետ Ուիթրիսլ, դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիք։

Օգոստոս 27ին, չրք. առաւ., ժամը 11ին, Իօնի չոգենաւը, նաւապետ Պալ, դէպի Մուանիա ու Մարսիլիա։

Օգոստոս 31ին, դշ. իրիկուն ժամը 4ին, Իմիրէքի չոգենաւը, նաւապետ Բէքոս, դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիք։

Սեպտ. 7ին, դշ. առաւ., ժամը 11ին, Ֆրիժի չոգենաւը, նաւապետ Ուիթրիսէյ, դէպի Մուանիա և Մարսիլիա։

Սեպտ. 14ին, դշ. իրիկուն, ժամը 4ին, Իօնի չոգենաւը, նաւապետ Պալ, դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում եւ Նովորոսիք։

121 Թ. ՌԷՊՈՒԼ

Առօնգաստ ԴԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ԱՅՑԵԼԵՑԷ

ՈՍԿԻ ՄԻՏՍԼ — ՈՍԿԻ ՄԻՏՍԼ

ԴԵՐՁԱԿԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
Ի. ԼԻՊՕՐ

Գրանէ Բուլայեարի վրան, Բերա մեծ փողոց, 245, երկրորդ յարկ, թիւ 5
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅՐԵՐՈՒ ՑԱՏՈՒԿ

Զգեստներու, չրջազգեստներու և վերարկուներու
Հիանալի ու ճաշակաւոր արեւելագրդեր Բարիզեան առաջնակարգ ձեւերի մը կողմէ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՀԻԻՍՈՒԱԾԵՂԵՆՆԵՐ

Այրերու ճիւղ՝ գործատիրոջ հսկողութեան տակ. կիներու ճիւղ՝ Բարիզցի մասնագէտի մը տնօրէնութեան տակ

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆԶԱՏ ՍՐԱՀՆԵՐ ԿԻՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԱՅՐԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
Մեր մօտէը նայեցէք, այն առեն պիտի հաւատաք։ 3—20

ՏՀԻ ՆԷՇԸՆԸԼ ԲՐՕԹԷՔԹՕՐ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Ճէյմս Պիլտինկ Զբոյ Սթրիթ
Ընկ. դրամատունն է Տհի Լօնսոն էնտ Բրազիլեզրի Պանք–Լիմիթդ, 42 Քասըլ Սթրիթ, Լիվրբուլ.

ՏՀԻ ՆՈՐԹ ԻՍԹԸՐՆ

ՍՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ընկ. կեդրոնատեղի.—Պանք Զեմպրա, Պօնտէյիր Տարիենկրրն
Ընկ. դրամատուն.—Տհի Լօնսոն Ենտ Սրազիլ Լիմիթդ–Տարիենկրրն

Վերոյիշեալ Ընկերութիւնք իրենց անհատական ուղղութեան և արդարասէր ու պատրաստակամ ծառայութեանց համաձայն կ'ապահովագրեն հրդեհի դէմ ամէն տեսակ չէնքեր և ապրանքներ, ամենանպաստաւոր պայմաններով և ամենէն ժամանակիս գիներով։ Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակագին։ Ապահովագրական ընկերութեանց համայնաժողովէն (սինտիքա) դուրս կ'աշխատին։

Ասեղիրի ընդհանուր լ'ագր Տնօրէն (Manager)
ՎԻԶԻՆ Ա. ԴԱԼՖԱՆԵԱՆ
Գրագ (Secretary)
ԵԴՈՒԱՐԴ ՀԱՍՊԵԱՆ
Գալաթա, Իլիասի խան, թիւ 7, 8
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

ԼԱ " ԲՐԷՎՈՒԱԵԱՆԹ „
ԿԵԱՆՔԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՐԱԳԱՑԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԻՎ
ԷՖԵՆՈՒՆԹ ԱՖՖԷՔՆ

Անհատական ձեռնարկութիւն, որ կը գործէ Ֆրանսական կառավարութեան հակակշռին ներքեւ.—Վարիչն է կեանքի փոխադարձ ապահովագրութիւններու ընկերութեանց երաշխաւորութեան և ...ջութեան անանուն ընկերութիւնը

ՈՐ ՈՒՆԻ 3,000,0 ֆրանք ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ, 3, ՏՕԹՊԻԼ ՓՈՂՈՑ, ԲԱՐԻԶ

Ապահովագիրներ ամէնուն արամադրելի, ամիսը 5 ֆր.էն սկսեալ վճարումով

Պանք տը Ֆրանսի մէջ 1910 Յունիս 15ին դրուած դումար՝

21,000,000 ՖՐԱՆՔԻ ՄՕՏ

Ամէն տեսակ տեղեկութիւններու համար դիմել Կ. Պոլսոյ Տնօրէնութեան
ԿԱԼԱԹԱ — Տնօրէն
ԹՕՓՃԱՆԵԱՆ ԹԱՐԱՖ — Թ. ՌԷՊՈՒԼ
15—36

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՔԷՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԷՖ
Ընդմէջ Հրլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օսեսայի

Անուանք	Թուն	Անուանք	Թուն	Անուանք	Թուն	Անուանք	Թուն	Անուանք	Թուն
Ալպանս	1069	Տիաս	4311	Հիտալիա	1531	Մարսէլլս	3709	Սաբիա	1119
Ալբէթ	3607	Տոմինս	938	Հինտուս	3720	Միքաաս	3557	Տիբիս	1735
Անտէլս	1541	Տուրս	2383	Հորաթիս	1600	Միլս	1057	Սիլվիա	119
Անթիսաքս	2277	Տրաքս	1713	Հուսպէդ	595	Մոնդէպէլլս		Սցէրս	1203
Գասանս	1822	Տինամս	504	Իակս	2354	Մուցիլլս	3419	Բասան	1323
Գերասինս	1264	Իպրս	2464	Իտանս	5540	Նէքս	1933	Թ. Ուիլսցն	1546
Գրֆֆալս	4481	Իլլաքաաս	1520	Ճիւնս	1080	Օսիս	4100	Թոքիս	3327
Դէլրս	1371	Իցաքս	1841	Քլէոս	1053	Խնթաքիս	4036	Թուլեաս	1470
Գալիբաս	1837	Ֆիրաս	954	Քոլբինս	2307	Օրլանաս	1535	Ուրպինս	242
Գաքէս	1244	Ֆինլանա	1828	Քոնինս	1700	Բալէրմս	1637	Վասքս	1914
Գաղս	1094	Ֆլամինկս	349	Լէս	1053	Բոլս	510	Վալս	1289
Զիքակս	2729	Ֆրանսիսքս	4582	Լէքանթս	2272	Բիալաս	3329	Վալթաւցն	2391
Սօսէթս	1831	Կալիլէս	3060	Լիվորնս	1643	Բինալաս	1553	Նէտս	1350
Գալորաս	4235	Կիկանս	1143	Լորենցս	3191	Բալս	1613	Զէցս	1200
Գանկս	2905	Կոլս	1011	Մալս	724	Բօնէս	1789	Թարս	
Գարսս	895	Կրեանս	1695	Մարէնկս	1273	Բազաքիս	136	Մայսն	

Թօֆիս չոգենաւը, նաւապետ Թաքն, Միքաաս չոգենաւը, նաւապետ Թօրբ, հոս հասած են։

Ակիրս չոգենաւը, նաւապետ Պաուտի սեպտեմբեր 7ին հոս կը սպասուի։

Մորոֆֆս չոգենաւը, նաւապետ Մէքարէն, սեպտ. 19ին կրնայ սպասուիլ։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԵՏՐԻՍՍՕ

Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միւլէթ խան, Գալաթիա։ 90

BANQUE D'ATHÈNES
ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ
(ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ)
ԱՄԲՈՂՋԱՊԷՍ ՎԱՃԱՌՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
50,000,000 Տրախմի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
9,275,000 Տրախմի

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Աթէնք
Մասնաճիւղեր.—Կ. Պոլիս (Գալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակներով), Լոնտոն, Ալեքսանդրիա, Գահիրէ, Խարթում, Մանսուրա, Զակազիկ, Լիմասոլ (Կիպրոս), Սելանիկ, Բալալա, Իզմիր, Բասրէ, Մերսէզ, Սամսոն, Տրապիզոն, Քիոս, Եանինա, Պիրէոն, Բաթրաս, Վոլոս, Շիրա, Քալամաթա, Թրիպոլիցա, Լարիսա, Հանիա, Գանտիա, Ռեթիմօ (Կրետէ)։
Հեռագրական հասցէ՝ ԷԹԻՆՕԲԱՆԿ

Աթէնքի պանքան կը զբաղի դրամատնց վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. փոխառութիւն ապրանքներու և արժեթուղթերու վրայ, փոխանակագիրներու զեղչում, առնելիքի գանձում, վարկագրերու շրջաբերութիւն, փոխանակագիր, Թուրքիոյ ու Եւրոպայի քաղաքներուն վրայ չէքերու փոխանցում հեռագրաւ, հաշուեկիրառ։

Սակարանական գործառնութիւններ եւ արժեքուղթեր.— *Սակարանական հրամանները գործադրութիւն մեր ու Եւրոպական հրապարակներուն վրայ, չափաւոր պայմաններով։ Արժեթուղթերու պահպանութիւն՝ անոնց վարձի մը փոխարէն։ Զեղչ և գանձում ամէն կարգի կուպոնները։*

Առանց.— *Աթէնքի պանքան դրամական առանց կ'ընդունի, տարին 3% (հարիւրին երեք) տոկոս վճարելով։*

Խնայողութեան սնուցեալ.— *Աթէնքի պանքան՝ փոքր խնայողութիւնները քաջալերելու համար, խնայողութեան սրճուկի ապահովութիւն մը կազմակերպած է, որով 4% տոկոս կուտայ դրամական առանձնութիւն։*

Առեւտրական նիւթ.— *Աթէնքի պանքային Պոլսոյ գործակալութիւն Տէլիրմէնի խանի (Պոլիս, Եէմիշ–Իսկէլէսի) մէջ, նաւ լատատոցին մօտ, իր մթերանոցը կ'ընդունի չատ չափաւոր վարձի մը փոխարէն, իր յանձնորդներու ապրանքներուն պահպանութիւնը, թէ՛ իր առանձ և թէ իր երաշխաւորութիւն իր բրած փոխառութիւնից։ Աթէնքի պանքային Լոնտոնի մասնաճիւղին մէջ ալ առեւտրական բաժին մը կայ, որ ամէն կարգի առեւտրական գործերով կը զբաղի խիստ չափաւոր պայմաններով։*

ԸՆԴՀ. ՏՕՐԵՆ
Զ. Ռ. ՄԱՏԱՍ

ԳԵՏԻՆՆԵՐՈՒ ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄԸ

*Մաս առ մաս կը ծախուի գետին մը որ կը գտնուի Ֆէնէր Եօրի կայարանին և Դարամբրի նաւամատոյցին մօտ, Ֆուատ փաշայի քէօշկին դէմաց, ծովեզերքը եւ երկաթուղիի ճամբուն վրայ։ Ինքնուն մասերէ կը բաղկանայ այս գետինը և իւրաքանչիւր մասը չորս հարիւր յիսունէն մինչեւ վեց հարիւր քառակուսի արշին տարածութիւն ունի։ Այս գետին մասերը խիստ ժամ գնով կը ծախուին և փոխարժէքը մասնաւճարներով կը գանձուի։ Վճարման պայմանամարը մինչեւ երեք տարի կընայ երկարաձգուիլ։ Մարմարայի վրայ կը նայի այս գետինը և հիանալի տեսարան մը ունի իր առջեւ։ Զորս մէջը խորութեամբ անուշ ջուրի հոր մը ունի։ Փիլ ամենէն՝ այս գետիններուն արժէքը պիտի տասնապատկուի տեղին արտակարգ կարեւորութեամբ պաճառաւ։ Այս հողերուն վրայ չինուած երկու տուներէն մէկը 90 ոսկիի և միւսը 50 ոսկիի վարձու տրուած է ամրան եղանակին համար։ Խիստ մօտերը կը գտնուին երեքէն հինգ հազար ոսկի արժող քէօշկեր։ Կայար. իշխանութիւնն հնամ ծովի բաղնիք մը չինուած է այդ գետնին ճիշտ առջեւը։ Այդ գետնին մէկ արշինը քսանրիսիդ դրուշ կ'արժէ առնուազն։ Վաճառման գործողութիւնները գետ չեւարուած փութացէք Դալաթիա Քիւչիւք Միւլէթ խան, թիւ 7, Քրէտի Բօրիւլէր օթման քօմանդիթ ընկերութեան։ Պոլսոյ ճիւղը կը գտնուի, Ֆէրուզ պէյ խան, թիւ 5, 6 և 7։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻԿ
BANQUE DE SALONIQUE
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 ֆր.
ՎՃՌ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին
8,000,000 ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարս 1906ին
3,700,000 ֆր.
ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ
Պոլսոյ, Կ. Պոլիս (Գալաթիա և Պոլս.), Մանասթիր, Սկիւտարի, Բիտլիս
ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻԿ խնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Սպիտոյ Հրամանատարութեան հրամանագրերուն, ինչպէս նաեւ մէջ ազգաբնակներուն վրայ ազատ քաղաքներուն վրայ։ Թուրքիոյ ամէն քաղաքներուն վրայ։ Ամենայն գիտելիք տալ։ Ամենայն կարգի գործառնութիւններ։ Զէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ, Զէքեր ու վարկագիրներ եւ ... Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն մէջ։ Առանձին կ'ընդունի և անվճարելի և 5, 6, 9, 12 տոկոսով որոշ պայմանագրերով։ Վերջինիս տեղեկութիւններ կը կատարէ լուսաբանի պայմանագրով։ Ցանց ալ Սալոնիկի փոքր վճարումներու համար։ Ինչպէսեան Սեռուն մը ունի, չատ եղանաւոր պայմաններով։

ԻԻՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻԶ 1828–1829

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ԲԱՐԻԶ
9, ԲԼԱՍ ՎԱՆՆՕՍ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՍՐԱՀՆԵՐՈՒ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՓԵՆԱՒԷՖ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագրէն	30	» »
Մինչեւ 1906ի վերջը հաստատեալ վնասք	480	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստ գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ հրատխաւարութիւն մը կ'ըլլայ ԻԻՆԻՕՆԻ ապահովագրեալց։

Աթէնքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակագոյց. Նպաստաւոր պայմաններ՝ անհամեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ամէն մի Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն ուժգն գիներով, օրինակի համար ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԷԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԳԻՏԻ, ԷՆ. ԷՆ.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆԿԱՆ
Թարգմանչ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
ԸՆԴՀ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Գրագ. ՄԻՀՐԱՆ ՅԷՐ–ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Պոլիս, Սուլթան–Համամ, Քաթիրճի Օղլու Բառամ։
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՉԱՎՈՒՇ ՕՂԼԸ
Սիկառի Թուղթը
ԾԽԱՒՈՅՏ ՄԱԳԻՍՏՐԱՆ ԹԻՒ 14

Խարխանիչ մարքայով ծանօթ մեր սիկառի թուղթին շատ մը կեղծերը հրապարակ հանուած են։ Ատոնց դէմ դատ բացուած է մեր կողմէ։ Բաւական մեր յաճախորդներէն կը խնդրուի ծխախոտի մարքասան կնք թիւ 14 վաճառատունը դիմել։ Կարգ մը մանրավաճառները, ծխավաճառներ, աւելի չան ընելու համար, տարիր թղթեր կը քշեն մեր ընտիր թուղթերուն տեղ։ Ծխողները պէտք է ուշադրութիւն դարձնեն մեր սիկառի թուղթին կողքին վրայ և մէջը գտնուած խարխանիչին և իւրաքանչիւր թերթիկներուն վրայ պատուած չոր դրոշմին տ. 14 թիւին, նոյնպէս ուշադրութիւն դարձնելու է մեր թուղթին ազնուութեան։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՐԻՒՐԻՆ 20—25
ԱՆՈՒԽԻՆ, ՀԱՆԳԱՍՈՒԽԻՆ, ՊՕՅԽՆ, ԱՆԹՐԱՍԻԹԻՆ ԵՒ ՎԱՆԵԼԻԹԵՆՆԵՐՈՒ
Վ. Ր Ս. Ե

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԻԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ՊՈՒՐԳԱՅՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՖՐԱՆՍԻՈՅ ՏԸ ՁԱՌԱ
ՍԻՆՆ–ԲԻԼԻԳ ԵՒՆՆ Ղ.Ա.Լ.Ա.ԹԻՍ.Կ.ՊՈԼԻՍ
Գործակալներ, բլաբիէներ կը փնտրուին քաղաքին, արուարձաններուն և գաւառներուն համար։

ԸՆՏԻՐ ԳԱՍԱԳԻՐՔԵՐ
Աւստրիական դպրոցական չրջանին համար ամէն տեսակ ընտիր դասագիրքերու մթերք մը տրամադրելի է ազգ. վարժարաններու համար։ Դիմել Դասագիրքերու Գործակալութեան, Սեքեան խան, Մալա Թէյի։

ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆԸ
ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ ՓՆՏՌԵՑԷՔ
Ռուսական Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԵԸ
ԲԱՐԻԶ ԵՒ ՄՈՍԿՈՒԱ.
Զատուած Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԵԸ
Օ ՏԸ ԴՈՒԼՈՆԵԸ Թիւ 65
ԲՈՒՍԱԿԱՆ ԷՔՍՊՐԷՍ
ԲԱՐԻԶԻՄԸՐԻ, ՄՈՍԿԻԷՆ ԳԻՐԾԱԲԱՆԻՆ, ԲԱՐԻԶ ՄՈՍԿՈՒԱ.
Ընդհանուր ներկայացուցիչ բովանդակ Թուրքիոյ համար
Բ. ՔՈՒՍՔԻԱՆՈՒ
Մթերանոց՝ ռուսական առեւտրական վաճառատուն, Բերա, բասաժ Բանայեա, թիւ 4
լուսագոյն լուսաւորութիւնը հասանով վառուած լամբարներու համար
Ամէն օր քարի ղալ լամբարներուն տեղ կրնայ գործածել մեր լամբարները, առանց օտ. է ծախք ընելու։
Խիստ չափաւոր գիներով կը ծախուին էսանս տճաքուրա, լուսաւորութեան համար պատրաստուած մանաւորաքար։ Էսանս տճաքուրայի կեղծերը բաւական, մեր ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ իմ նշանաւորագոյն վրայ.
Ռուսական առեւտրական վաճառատուն, Բերա մեծ փողոց,
Բասաժ Բանայեա, թիւ 4 1—13

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԷՐԱՑՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ՝ 130,000,000 ֆրանկ
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ՝ 39,000,000 ֆրանկ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՎԻԵՆՆԱ.
Մասնաճիւղեր.— Կ. Պոլիս (Պոլսոյ և Բերայի գրասենեակներով), Ակրամ, Առասիկ, Պէյլիցց, Պիալա, Պօզէն, Պրուն, Բէյլիա, Զէրնօվիցց, Ցրիտէք–Միսթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Գալլսպատ, Բլան կէրճիրթ, Բրակա, Լէմպէրկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Բիլզէն, Բրակ, Բրօնիցց, Բրզէմիրլ, Ս. Բոլիէն, Թուրնօվ, Թէբլիցց, Թէչէն, Վիլլաչ և Նէչոյատ։
Վինըր Պանք–Ֆէրայն պանքայի ամէն գործառնութիւն կը կատարէ. փոխառութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և արժէթուղթեր առնդ ձգուելու փոխարէն։ Առեւտրական Թուղթեր կը զեղչէ։ Զէքեր և վարկագիրներ չրջաբերութեան մէջ կը դնէ ու հեռագրաւ գումարներ վճարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու վրայ քաշուած առեւտրական Թուղթերու վճարումը կը կատարէ խիստ չափաւոր ռոճիկով։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ։ Բաժնեթուղթերու գնում և վաճառում կ'ընէ անմիջական կերպով յանձնելի։ Կը գնէ եւ կը ծախէ Թանկագին դրամներ ու առարկաներ, զարդասկիներ և այլն։
Վինըր Պանք–Ֆէրայն խնայողական Սնուցեալ մասնաւոր սպասարկութիւն մը հաստատած է, % 3½ տոկոսով և իր յաճախորդներուն խնայողութիւնները կ'ընդունի, սկսեալ ոսկիէն։ Լեռն ղրուշէն։
«Սէյֆ» դրամարկղները, որոնք Գալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ կը գտնուին, խիստ նպաստաւոր պայմաններով վարձու կը տրուին և ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն։

ՇՈՓԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Աւստրեաամերիկեան
(Cie. de navigation Austro-Americana)
ԱՆԴՐԻԱՏԻԿԻՆ 45 ՇՈՓԵՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մասնաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին հայ ճամբորդներուն։ Շոգենաւերը կրկին պատուաստ ունին։ Մնում դեռ խնամեալ է։ Ելեկտրական օդափոխում և լոյս։ Մարքոնիի դրութեամբ անթել հեռագիր։ Բժիշկ և դեղ ձրի։
Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան։
Գալաթիա, Շնորհալ իսկէլէսի փողոց, Լոյտ Օթրիշէն գործակալութեան նախկին շէնքին դիմաց և Արապեան խանին վերեւ թիւ 24։ Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕՏՕՐ ՔՈՒՐՄԻՋԻ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԳԱՅՍԱԳՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տրկն.	108	ղր.
» » » վերամ.	60	»
Գաւառներու համար տրկն.	108	»
» » » վերամեալ	60	»
Արտասահմանի հնդ. տարեկան	35	ֆր.
» » » վերամեալ	20	»

Թղթատարի ծանրը մեր վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 դրշ.։ Բաժնեգիրները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը ապարկուին. դրամ դրկելու ամենադիւրին եւ ուժգն միջոցը Մանդատն է։